

Den Hedniska Evangelieboken

Voluspa

Gylfaginning

Vecka för vecka

Sammanställd av Hans Carling

★ **25 efter Tref.**

Hör på mig
alla heliga ättlingar
högre och ringare
Heimdals söner
du vill Valfader
att väl jag täljer
forna öden, vad äldst jag minnes

★ **Söndagen före Domsöndagen**

Jättar som föddes
i förtider minns jag
dem som fordom
fostrade mig
nio väldiga världar
minns jag
berömt ödesträd
höljt i mullen

★ **Domsöndagen**

Arla i urtid
fanns ingenting
ej sand ej hav
ej svala vågor
jord fanns icke
ingen himmel
där fanns omätligt gap,
gräs fanns icke.

★ 1 i Advent**Förrn Burs söner**

bragte slättmark
hovo ur djupet
härliga Midgård
södersol lyste
på land och sten
ur mullen grodde
grönskande liljor

★ 2 i Advent**Från söder lade solen**

i sällskap med månen
högra handen
om himlens rand
solen visste ej var den bodde
månen visste ej vad makt den ägde
stjärnorna visste ej var de skulle stå

★ 3 i Advent**Då gingo makterna**

till domstolen
ginn-heliga gudar
tänkte på detta
natt och nedan
gåvo de namn
nämnde morgon och middag
undorn och afton, åren att tälja

★ 4 i Advent

Asarna möttes

på Idavall
timrade höga
harg och blot-hus
gjorde smideshärddar
hamrade smycken
smidde tänger, slöjdade redskap

★ 1:e efter Jul

De tävlade på gårdstunet

glada voro de
de ledο ej brist
på bohag av guld
ända tills trenne
tursa-mör kommo
från jättars värld
väldiga i styrka

Gylfaginning

14. Vad företog Allfader, när Asgård var byggt?

Har svarade: Först insatte han någre Styresmän, att bestämma människornas öden och vårda stadens inrättningar. Detta skedde därsom nu heter Idavallen, mitt i staden. Deras första företag var, att uppföra ett tempel, där säte var för tolv av dem och dessutom ett högsäte för Allfader. Det är den präktigaste och största boning, som är byggd på jorden: allt både utan och innan likt guld. Det stället kalla människor Gladshem. En annan byggnad uppreste de även: där voro altaren för

Gudinnorna: detta hus är ganska skönt, och kallas Vingolv (vännernas rum).

Därpå anlade de en härd och gjorde sig därhos hammare, tång och städ, och sedan därmed alla andra verktyg. Sedan förarbetade de malmer, sten och träd, och så ymnigt av den malm, som kallas guld, att allt husgeråd hade de av guld:

Därföre är den åldern kallad guldåldern, till dess detta försvann genom några kvinnors ankomst från Jötenhem. Därefter satte sig Gudarne i sina högsäten och rådslogo. De övervägde sina domar och påminte sig, huruledes dvärgarne hade kvicknat i mulden neri jorden, såsom maskar i kött. Dvärgarne hade först förändrats och fått liv i Ymers kött och voro då maskar; men nu efter Gudarnes vilja erhöles de människoförstånd och människoskepnad; men bo dock i jorden och stenar. Mjödsoegner var en dvärg och Duren en annan.

Gylfaginning

53. Då sade Ganglere: leva då ännu någre Gudar? Och gives då ännu någon jord eller himmel? Har svarade: ur havet uppskjuter då en grön och vacker jord, varpå säd växer, utan att behöva sås. Vidar och Vale äro vid liv och dem har varken havet eller Surts låga skadat. De bo på Idaslätten, därsom Asgård förr legat. därinfinna sig även Tors söner Magne och Mode och medhava Mjölner. Än vidare ditkomma även Balder och Höder från Hel: de sätta sig bredvid varandra och samtala och påminna sig sina öden och de händelser, som fordom timat, samt Midgårdssormen och Fenresulven. Då finna de i gräset de guldtavlor, som Asarne hava ägt, såsom det heter:

Vidar och Vale Gudars hus bebo; När utsläckt är Surts

låga. Mode och Magne skola Mjölner äga När Vingner (Tor)
slutat att strida.

Men på ett ställe, som kallas Hoddmimers-hult, döljde sig två
män undan Surts låga, vilka heta Liv och Lif-Thraser
(Seglivad). De hava närt sig av morgondagg i stället för mat.
Från dessa människor härstammar en så stor släkt, att den kan
bebygga hela världen, såsom det heter:

Liv och Lif-Thraser Sig skola skyla I Hoddmimers-hult. Av
morgondaggen De dagligen mättas. Från dem komma alla
släkter.

Och det skall i synnerhet tyckas Dig underligt, att solen har
fött en dotter, likaså skön som modren, vars bana hon vandrar;
såsom det heter:

En dotter Föder solen Förn ulven henne slukar. Hon skall
löpa, När gudarne äro döda, Sin moders bana.

Spörjer Du nu vidare, vet jag ej huru Du kan det; ty jag har
icke hört någon förtälja vidare om världens öden; utan håll nu
detta till godo.

★ 1:efter Nyår

Makterna satte sig
att samfällt rådslå
heliga gudar
grunnade på detta
vem skulle dana
dvärgars skara
av Brimes blod

och Blains läggjar

Alla makter, De höghelige Gudar, Till domsäten gingo Och rådslogo därom, Att man skapa skulle En dvärgaflock . Ur Jättens ben Och svallande blod. Der blevo många Människoskepnader gjorda Dvärgar i jorden, Som Duren berättade.

Och dessa säger hon vara dvärgarnes namn: Nye, Nide, Nordre och Södre, Östre och Vestre, Althjov, Dvalinn, Nar, Nainn, Niping, Dainn, Bifur, Bafur, Bömbör, Nore, Ore, Onar, Oinn, Mjödvitner, Vig och Gandalv, Vindalv, Thorin, File, och Kile Fundinn, Vale, Thror, Throinn Theck, Litr, Viter, Nyr, Nyrad, Reck, Radsvider. Men desse äro ock dvärgar och bo i stenarne, men de förre bo i mullen: Dröpner, Dolgtvare, Hörr, Hugstare, Hledolv, Gloinn, Dore, Ore, Duv, Andvare, Hepte, File, Harr, Siarr. Men desse kommo från Svarinshög till Örvang på Joruvallen, och därifrån äro Lovar komne: dessa äro deras namn: Skirver, Virver, Skafid, Ai, Alv, Juge, Eikinskjalde, Fal, Froste, Fider, Gennar

1:e efter Trett D

★ **Septuagesima**

★ **Fastlagssöndagen**

★ **1. i Fastan**

Altaret/Poseidon

★ 2:a i Fastan

Då kommo tre

ur denna flock
 starka, älskliga
 asar till gårds
 de funno på land
 föga mäktande
 Ask och Embla utan kynne

Gylfaginning

34. Ulven uppföddes av Asarne hemma och Tyr var den ende, som hade mod att gå till ulven och giva honom mat. Då Gudarne sågo, huru mycket han växte var dag och alla spådomar sade, att han vore bestämd till deras skada, fattade Asarne det beslut, att göra en mycket stark fjätter, som de kallade *Læding*, och buro den till ulven och bådo honom pröva sin styrka på fjättern. Ulven, för vilken den icke syntes för stark, lät dem göra därmed vad de ville. Men så snart han utsträckte sig, brast fjättern och han blev lös ur *lædingen*.

Derefter gjorde Asarne en annan fjätter, dubbelt starkare, som hette *Drome* (band). Då bådo de Ulven pröva denne fjätter och sade, att han skulle bliva mycket namnkunnig för sin styrka, om ett så starkt band icke förmådde hålla honom. Ulven märkte väl, att denna fjätter var mycket starkare, men tillika, att hans krafter hade tilltagit från den tid, då han sönderslet

læding. Han betänkte även att han måste utsätta sig för någon fara, i fall han ville bliva berömd och lät då lägga fjättern på sig. När Asarne voro färdige därmed skakade ulven sig och spjärnade till, slog fjättern mot jorden, så att stumparne foro långt bort, och så bröt han sig lös från Drome. Det har sedan blivit ett ordspråk, att lösa ur læding eller slå ur drome, när något fordrar ovanlig ansträngning.

Derefter började Asarne frukta, att de icke åter skulle få ulven bunden. Då sände Allfader en yngling vid namn Skirner, Freys sändebud, till några dvärgar i Svartalfhem och lät förfärdiga en fjätter vid namn *Gleipner*. Den var gjord av sex slags ämnen: av kattstegens dån, kvinnoskägg, bergrötter, björnsenor, fiskens ande och fågelspott. Fastän Du ej förr vetat detta, så bör Du nu kunna finna det vara sant och att vi icke för Dig ljugit; ty nog månne Du hava sett, att kvinnan icke har skägg, och att intet dån uppkommer av kattens steg och att inga rötter äro under berget och tro mig, att allt är lika sant, som jag sagt Dig, änskönt somliga ting icke av Dig kunna prövas.

Då sade Ganglere: Detta allt kan jag nog urskilja och se, som Du nu tagit till exempel; men huru blev fjättern arbetad?

Har svarar: Det kan jag väl säga Dig: fjättern var jämn och mjuk, som ett silkesband och så pålitlig och stark, som Du nu skall få höra. Då fjättern blev fördd till Asarne tackade de sitt sändebud för dess väl förrättade ärende: sedan foro Asarne ut i sjön Amsvartner, till den holme, som kallas Lyngve och bjödo Ulven med sig, visade honom silkesbandet och bådo honom slita det itu.

De sade, att det kanske vore något starkare, än det syntes i anseende till tjockleken och gåvo det åt varannan och försökte med handstyrka, men det brast ej: dock sade de, att ulven skulle slita det. Då svarade ulven: Så tyckes mig om detta band, som ingen heder vore att hämta av att sönderslita ett så smalt band: men är det gjort med list och svek, fastän det ser

så svagt ut, så kommer det aldrig på mina fötter.

Då sade Asarne, att han lätteligen skulle kunna sönderslita ett så smalt band, då han förut hade sönderbrutit starka järnfjättrar, men kan du ej slita detta band, så kan du icke heller förfära Gudarne, och då skola vi nog lösa dig. Ulven svarade: om J binden mig så fast, att jag ej kan lösa mig sjelv, då sväven J så högt, att jag sent lärers få hjälp av Eder; ogerna vill jag därför låta detta band läggas på mig. Men hellre än J skolen tro mig vara feg, så må någon av Eder lägga sin hand i min mun till underpant, att allt tillgår utan svek. Den ene Asen såg på den andre och tycktes dem vilkoren vara hårda, Ingen ville erbjuda sin hand. Slutligen framräckte Tyr sin högra hand och lade den i ulvens mun. Som ulven nu började att spjärna emot, surrades bandet hårdare till och ju hårdare han bröt på, dess hårdare satt det. Då logo alla utom Tyr, som miste sin hand.

När Asarne sågo, att ulven var tillräckligt bunden, togo de ändan av fjättern, som heter Gelgja, och drogo den genom en stor håll, som heter Gjöll, och fästade denna håll djupt ner i jorden. Sedan togo de en annan stor sten, som heter Tvite, varmed de sköto den än längre ned i jorden och var denna sten i stället för tjuderstake. Ulven gapade förskräckligt, rasade mycket och ville bita dem; men de stucko i hans mun ett svärd, så att fästet stannade i den nedre käften och udden i den öfre, det är hans *munkafle*. Han tjuter förfärligt och fradgan, som står ut av hans mun, bliver till en flod, som heter Von. därvader han liggande till Ragnarök.

Då sade Ganglere: Elaka voro Lokes barn; men alla dessa syskon äro dråplige var för sig. Men varföre dråpo ej Asarne ulven, när de dock hava ont att av honom vänta. Har svarade: Så mycken aktning hava Gudarne för sin helgedom och sina fridlysta ställen, att de icke vilja oskära dem med ulvens blod, oaktat spådomarne sade, att han skulle giva Oden sin bane.

★ 3.e i Fastan

De ägde ej ande

ägde ej själ

ej blod, ej röst

ej blomstrande hy.

Odin och Höne

gåvo ande och själ

Lodur gav blod o. blomstrande hy

Gylfaginning

35. Då frågade Ganglere: Vilka äro Asynjorna? Har svarade:

Frigg är den förnämsta. Hon äger den boning, som kallas Fensal, som är mycket skön. Den andre heter *Saga*: hon bebor Sökkvabäck, som är en rymlig plats. Den tredje är *Eir*: hon är den bästa läkare. Den fjärde är *Gefjon*: hon är mö och henne tillhöra alla de, som dö såsom mör. Den femte är *Fulla*: hon är ock mö, går med utslagit hår och har ett gullband om huvudet. Hon bär Friggs ask, aktar hennes fotklädnad och är delaktig i hennes hemliga råd.

Freya är den förnämsta näst *Frigg*. Hon är gift med en man, som heter *Od*: deras dotter heter *Hnoss*: hon är så fager, att vad som är skönt och dyrbart efter henne får namn av *Hnoss*. *Od* for långväga bort: *Freya* gråter över hans frånvaro och hennes tårar äro rött guld. *Freya* har många benämningar: orsaken därtill är den, att hon förändrade sitt namn efter de särskilda folkslag, till vilka hon kom, då hon sökte efter *Od*. Hon heter *Mardöll*, *Hörn*, *Gefn* och *Syr*. *Freya* ägde halsbandet *Brising*. Hon är även kallad *Vanadis*.

Den sjunde är *Sjöfn*: hon förmår att vända människors håg till

kärlek, så väl männers, som kvinnors: efter hennes namn kallas älskog *Sjafne*. Den åttonde *Lofn* är så mild och from att åkalla, att hon av Allfader eller Frigg får tillstånd, att förena män och kvinnor med varannan, oaktat alla hinder och svårigheter: därför är av hennes namn det ordet *Lov* kommit, så ock det uttryck, när man lovar (prisar) något mycket. Den nionde är *Vör*: hon hör de eder och förbindelser, som knyts emellan karlar och kvinnor, varföre sådana mål kallas *Vörs* mål: hon straffar ock dem, som bryta dem. *Vör* är förständig och frågvis, så att ingen ting kan för henne döljas. Det är ett ordspråk, att kvinnan varder *vör* (var), när hon varder kunnig om något.

Den tionde *Syn*, vaktar dörren i palatset, och håller den stängd för dem, som icke skola ingå: hon är satt att vårda vid Tingen de mål, som man vill neka; därför är det ett ordspråk, att *Syn sé fyrir sett* (nekande är tillåtet), när man nekar. Den elfte är *Hlin*: hon är satt att vårda de människor, som Frigg vill rädda från fara: därifrån är det ordspråk, att, den som räddar sig, han *hleinir* (skyddas av *Hlin*). Den tolfte är *Snotra*: hon är klok och sirlig i åthävor: av henne kallas den man eller kvinna *Snotr* (klok), som är förständig. Den trettonde är *Gna*: henne sänder Frigg i åtskilliga världar uti sina ärenden. Hon har en häst som går lika väl genom luften, som genom vatten: han heter *Hovarpner*. En gång då hon red, sågo några *Vaner* henne rida i luften. Då sade en av dem:

Vad är det som flyger? Vad är det som far? Eller genom rymden färdas?

Hon svarar: Icke jag flyger; Fastän jag far Och i rymden färdas På *Hovarpner*, Vilken *Hamskerper* Aflade med *Gardrova*.

Av *Gnas* namn säger man att det *gnæfir* (svävar), som far högt. *Sol* och *Bil* räknas ock bland *Asynjorna*. Om deras beskaffenhet är förut talat.

★ Brödsöndag, Midfasto

En ask vet jag stå

Yggdrasil heter den
 dess höga stam
 är stänkt med vit grus
 dädan kommer dagg
 som i dalar faller
 grön är asken vid Urds brunn alltid

Gylfaginning

16. Då frågade Ganglere; Vad mera märkvärdigt är att berätta om Asken? Har svarade: därom är mycket att säga. I askens grenar sitter en Örn: han är mycket vetande och emellan hans ögon sitter en hök, som heter Väderfölner. En ekorn, som heter Ratatösk springer upp och ned längs efter asken och söker, att stifta split mellan Örnen och Nidhögg, Fyra hjortar springa omkring i askens grenar och bita knoppar: desse heta: Dainn, Dvalen, Dunneyr och Durathror. Men så många ormar äro i Vergelmer hos Nidhögg att ingen kan dem räkna. Så säges här:

Yggdrasels ask Lider mer besvär Än någon tror. Hjorten biter ovan till; På sidan ruttar den: Nidhögg skadar den nedantill.

Så säges på ett annat ställe:

Ormar flere ligga Under Yggdrasils ask Än det vet var okunnig tok. Goen och Moen De äro Gruvitners söner. Gråbak, och Gråskin, Ofner och Svafner Tror jag evigt skola Trädets kvistar gnaga.

Vidare förtäljes, att de Nornor, som uppehålla sig vid Urds

brunn hämta varje dag vatten ur brunnen tillika med leret, som ligger omkring brunnen, och ösa det över asken, på det att dess grenar icke skola förtorka, eller ruttna. Detta vatten är så heligt, att allt, vad som kommer i brunnen, bliver så vitt, som hinnan i ett äggskal.

Så heter det:

En ask vet jag beöst, (Hon Yggdrasel heter) Ett högt och heligt träd, Med det vita leret. Därav kommer daggen, Som i dalarne faller. Den står evigt grön Över Urds brunn.

Den dagg som därav faller på jorden kallar man honungsregn, och den är biens föda. Tvenne fåglar födas i Urds brunn: de heta Svanor och från dem härstammar detta fågelsläkte.

Gylfaginning

36. Ännu finnas flera kvinnor i Valhall, som skola bära fram dryckerna, vårda bordbonaden och ölbägarne. Så äro dessa nämnde i Grímnismál.

Hrist och Mist vill jag Mig skola horn bära: Skeggjöld och Sköggul, Hild och Thrud, Hlöck och Herfiötur Göll och Geirahöd, Randgrid och Radgrid Och Reginleiv De bära Enhärjarne öl.

Dessa kallas Valkyrjor: dem sänder Oden till varje strid; de utse dem, som skola falla och de råda för segren: Gunn och Rota och den yngsta av Nornorna, som heter Skuld, de rida alltid och välja dem, som, skola falla, samt bestyra om striden. Thors moder Jord, och Vales moder, Rind, räknas bland Asynjorna.

★ **Käresöndag, de gamlas söndag**

★ **Palmsöndag**

Dädan kom mör som mycket veta

tre ur det hus, som vid trädet står
 Urd heter en, den andra Verdandi
 de skuro i trä, Skuld är den tredje
 de skipa villkor, skifta livslotter
 mäta ödet
 åt människors barn

★ **Påsk**

Det är den första

folkstrid jag minns
 då de på spjutuddar
 spetsade Gullveig
 brände henne
 i Hars hall inne
 tre ggr brände den tre ggr födda

Gylfaginning

38. Då sade Ganglere: du säger, att alla de män, som från världens skapelse blivit vapendöde, äro nu komne till Oden i Valhall. Vad har han där, att giva dem till uppehälle: ty jag tror, att där måste visst vara en stor folksamling. Då svarade Har: sant är det, som du säger, att en stor folkmängd är där: och långt flere skola ditkomma: men de synas ändock för få, då ulven kommer.

Dock komma aldrig så många till Valhall, att de icke få tillräckligt fläsk av den galt, som heter Sæhrimner. Han bliver kokad var dag, och är dock åter hel om aftonen. Men på den fråga du nu gör, tror jag, att endast få äro nog kloka, att kunna svara. Kocken heter Andhrimner, kitteln Eldhrimner, såsom här såges:

Andhrimner lägger I Eldhrimner Sæhrimner att kokas. Det bästa fläsk: Men få det veta Varvid Enhärjarne födas.

Då frågade Ganglere: Månne Oden har samma bordhållning som Enhärjarne? Har svarade: den mat, som står på hans bord giver han åt sina två ulvar, som heta Gere och Freke; men själv behöver han ingen spis: vin är för honom både mat och dryck. Så sägs här:

Gere och Freke Mättar den krigvande Höge Härfader. Men vid vin ensamt Den vapenfrejdade Oden evigt lever.

Tvenne korpar sitta på hans axlar och föra till hans öron allt vad de se och höra. De heta Hugin och Munin. Dem sänder han vid dagningen, att flyga omkring all land och komma de åter vid frukosttiden: därigenom blir han underrättad om mångahanda händelser, och därför kallar man honom Korpe-Gud, såsom det heter:

Hugin och Munin Flyga var dag Jordklotet över, Jag fruktar för Hugin, Att han åter ej kommer: Dock ser jag än mer efter Munin.

★ **1:e efter Påsk**

Hon kallades Heid
då i husen hon kom
spå-kloka vølvan

åt spön gav hon trollmakt
 hon sejdade vettlös
 evar hon kunde
 alltid till fågnad för onda kvinnor

Gylfaginning

39. Då frågade Ganglere: vad hava Enhärjarne att dricka, som kan förslå, så väl som maten? eller dricka de endast vatten? Då svarade Har: underligt spørjer du nu: skulle Allfader bjuda konungar eller jarlar eller andra förnämne män till sig och giva dem vatten att dricka? Det tror jag, att många komma till Valhall, som skulle tyckas dyrt hava betalat vattendrycken, om det icke bjöds dem något bättre, sådane nemligen, som förut tålt sår och smärta till döden.

Men helt annat har jag att berätta dig härom. En get som heter Hejdrun, står i Valhall och biter barr av grenarne på det namnkunniga trädet Lerad. Ur dess spenar rinner så mycket mjöd, att ett dryckeskar fylls därmed, som är så stort, att alla Enhärjarne varda därav fulldruckne.

Då frågade Ganglere: denna geten är högst konstig, och ett dyrbart träd måste det vara, varav hon äter. Då svarade Har: mera är dock att märka om hjorten Ekthyrner, som står i Valhall och biter av samma träds grenar och av hornen flyter en så stor ström, att den rinner ända ner i Vergelmer; och därifrån utströmma de floder, som heta Sid och Vid, Seken och Eken, Svöl, Gunndro, Fjorm, Fimbulthul, Gipul, Göpul, Gömul, Geirvimul; dessa falla över Asabygderna. Desse Bro än nämnde Thyn, Vin, Thöll, Böll, Grad, Gunnthrainn, Nyt, Nöt, Nönn, Hrönn, Vina, Vegsvinn, Thjodnuma

★ 2:e efter påsk

Makterna satte sig

att samfällt rådslå
heliga gudar
grunnade på detta
borde asarna
böter gällda
eller alla gudar enas om sakbot

Gylfaginning

40. Då sade Ganglere: Detta var något förunderligt, som du förtäljde mig. Valhall måste vara en ofantligt stor byggnad och mycket trångt måste därvara, att komma ut och in. Då svarade Har: Varför frågar du icke huru många dörrar äro i Valhall, och huru rymliga de äro? När du får veta det, skall du, tillstå, att det skulle vara besynnerligt, om icke en var i maklighet kunde komma ut och in efter behag. Det är ock sant, att det icke är svårare, att få rum därinne, än att komma in. Härom kan du höra, vad Grinnismál säger:

Fem hundra dörrar Och ännu fyratio, Så tror jag vara i Valhall. Åtta hundra Enhärjare Kunna i bredd gå ur varje, Då de gå mot ulven att fäkta.

★ 3:e efter Påsk

Odin kastade uddjärn

i flocken
det var den första folkstrid
i världen
asa-borgens brädhägn
bröts ner

fram gingo vaner på fält med galder

Gylfaginning

41. Då sade Ganglere; Det är en utomordentlig mängd av folk i Valhall. Så tror jag, att Oden måste vara en stor hövding, som styrer en såstor hop. Men vad är väl Enhärjarnes tidsfördriv, medan de icke dricka? Har svarar: Var dag, när de klätt sig, rusta de sig, gå ut på gården, kämpa och fälla varandra. Det är deras lek. Mot frukosttiden rida de åter hem till Valhall och sätta sig att dricka. Så som här säges:

Alla Enhärjare I Odens gård Kämpa varje dag. Val de fälla Och rida från striden: Sitta sedan förlikte tillsammans.

Men sant är det, som du säger, att Oden är en stor hövding, varpå många bevis finnas. Således heter det i Asarnes egen sång:

Asken Yggdrasel Är bäst ibland träd, Skidbladner bland skepp, Oden bland Asar, Sleipner bland hästar, Bäfröst bland broar, Brage bland skalder, Habrok bland hökar, Garm bland hundar.

★ **4:e efter Påsk**

Makterna satte sig
att samfällt rådslå
heliga gudar
grunna på detta
vem har med svek
sudlat luften
och givit Ods mö åt jätteätten.

Gylfaginning 42:

Då frågade Ganglere: vem tillhör hästen Sleipner, eller vad är om honom att förtälja? Har svarar: Icke lär du känna reda på Sleipner, eller veta av vad händelse han tillkom, men du torde dock gärna vilja veta detta.

Det var tidigt i Gudarnes första ålder, när de hade byggt Midgård och gjort Valhall, då kom en byggmästare dit, som tillbjöd sig, att på tre år bygga en borg, så god, att den vore trofast och säker för berg-resarne och Hrimthursarne, även om de skulle intränga över Midgård. Men han förbehöll sig till lön Freya: även ville han hava solen och månen. Då kommo Asarne tillsammans, rådslogo därom, och ingingo den överenskommelsen med byggmästaren, att han skulle få vad han begärde, om han färdigbyggde borgen på en vinter; men, om vid första sommardag något återstod av arbetet, skulle överenskommelsen bliva ogiltig; ej heller skulle han få äga någon till biträde vid arbetet.

När de nu berättade honom dessa villkor, bad han, att de skulle lova honom, att få betjäna sig av sin häst Svadelföre, och på Lokes tillstyrkan blev det bifallit.

Han började den första vinterdag, att arbeta på borgen och framförde varje natt sten med hästen. Asarne förundrade sig över de stora berg, som hästen drog dit, och uträttade hästen dubbelt mera än byggmästaren. Den ingångna föreningen var bekräftad med starka vittnen och många eder, emedan jätten ansåg för sig osäkert, att vistas hos Asarne utan lejd i fall Thor hemkom, vilken nu var öster ut på ett tåg mot trollen. Och när det led fram på vintren, var arbetet med borgen långt hunnit, och var den så hög och stark, att ej någon kunde den angripa. Men när blott 3 dagar voro kvar till sommaren hade byggmästaren endast porten kvar. Gudarne satte sig då på sina domstolar och rådslogo, och frågade varandra vem som hade givit det rådet, att gifta bort Freya till Jotunheim eller förstöra luften och himmelen därigenom, att Sol och Måne borttogos

och gåvos åt jättarne. Alla kommo då överens, att detta onda råd hade kommit från Loke, som råder till det mesta onda. De hotade honom med en neslig död, om han icke kunde finna utväg att hindra byggmästaren från att fullborda arbetet till den bestämda tiden. Men då han blev rädd, svor han en ed, att han skulle så tillstålla, att byggmästaren icke skulle erhålla någon betalning, evad det ock kostade. Och samma afton, när byggmästaren for ut att hämta sten med hästen Svadelföre, så lopp ur skogen ett sto mot hästen och vrenskade åt honom. Men när hästen märkte att det var ett sto, blev han ostyrig, sönderslet tömmen, lopp efter stoet; men stoet lopp undan till skogen, och byggmästaren efter för att fasttaga hästen: alla desse lupo nu hela natten och försummades så arbetet denna natt. Dagen därefter blev icke heller arbetat som förut var vanligt.

Bönsöndagen

Blott Tor slog till

trängd av vrede
han sitter sällan
då slikt han spörjer
då brötos eder
ord och löften
alla deras inbördes mäktiga avtal

Gylfaginning 42 st 2:

Men då byggmästaren såg, att han icke kunde få sin byggnad färdig, kom jätterasiet över honom. När Asarne blevo övertygade därom, att det var en bergrese, som var ditkommen, aktade de ej ederne, utan kallade på Thor. Han kom straxt; höjde sin hammare Mjöllner; betalde så byggnadslönen och ej med sol och måne, samt hindrade honom så, att bo i Jötenhem. Vid första slaget krossade han

jättens huvudskål i små stycken, och sände honom ned i Niflhel. Men Loke hade haft en sådan färd med Svadelföre, att någon tid därefter bar han ett föl, som var grått, hade 8 fötter och är den bästa häst för Gudar och människor.

★ Kristi Himmelfärds Dag

Gylfaginning

44. Ganglere fortfor: ett gott skepp är Skidbladner och mycken trolldom måste blivit använd innan det kunde bliva så gjort. Har Thor aldrig kommit någorstädes, att han funnit något så mäktigt eller starkt, att det varit honom överlägset i styrka eller trolldom? Då svarade Har: få människor, menar jag, veta att härom tala, och likväl har han genomgått mycket svårt. Men om något varit så mäktigt eller starkt, att Thor ej kunnat det besegra, så är det något, varom man icke bör tala, emedan man äger många tillräckliga bevis, att Thor är den mäktigaste, vilket ock alla böra tro. Då sade Ganglere: så har jag då nu frågat om något, som ingen kan besvara. Jafnhar svarade: vi have hört händelser omtalas, som förekomma oss otroliga; men nära sitter den, som lär kunna giva säkra underrättelser därom, och du må tro, att han icke nu första gången ljuger, som aldrig förut ljugit. Då svarade Ganglere: jag vill då stå och afbida, om något svar följer på denna fråga; men i annat fall förklarar jag eder, att J ären övervunne; om J icke kunnen besvara, vad jag Eder sport. Då svarade Thridje: uppenbart är nu, att han vill veta dessa saker, fastän oss ej tyckts hederligt att dem omtala; men du måste dock därmed tga. Början av denna händelse är den, att Ak-Thor körde med sina bockar, och med honom den Ase, som kallas Loke. Emot aftonen kommo de till en bonde och fingo därnatläger. Men frampå

kvällen tog Thor sina bockar, slaktade dem, lät flå dem och lägga dem i en kittel: och när de voro kokte, satte Thor sig att äta nattvard tillika med sina följeslagare. Thor bjöd till måltiden bonden och hans hustru samt deras barn. Bondens son het Thjalfe och dottern Röska. Thor lade bockskinnen vid sidan av eldstaden, och sade, att bonden och hans folk skulle kasta benen på skinnen. Thjalfe höll i handen den ena bockens lårlägg, och slog sönder den med en kniv, för att taga därur märgen. Thor blev däröver natten. Bittida om morgonen stod han upp, klädde sig, tog hammaren Mjöllner, lyfte den i vädret, och vigde därmed bockskinnen: bockarne uppstodo då, men den ene var halt på det ena bakbenet. Thor märkte det och sade, att antingen måste bonden eller hans folk hava oförsigtigt medfarit benen, efter den ene lårläggen var bruten. Ej behöves att vidlöftigt förtälja, ty alla kunna det begripa, huru förskräkt bonden blev, när han såg att Thor lät ögonbrynen sjunka ner över ögonen, men enligt vad han såg av dem, trodde han sig skola falla ensamt för synen. Thor knäppte händerna så hårt om hammarskäftet, att knogarne vitnade. Bonden och hans husfolk gjorde, som man kunde vänta: de skreko alla fasligt, bådo om frid, och erbjödo i ersättning allt vad de ägde. Men när Thor såg deras rädsla, försvann hans häftighet; han blev blidkad och tog av dem i forlikning deras barn Thjalfe och Röska. De blevo då hans tjänare och följa honom sedan beständigt.

★ 6:e efter Påsk

Hon vet att Heimdals

hörsel är gömd
 under hög-luft-svepta
 heliga trädet
 en å ser hon forsa

med fradga och grus
från Valfaders pant, vet ni nu?

Gylfaginning

45. Han kvarlemnade darsina bockar och började därpå sin färd i Jötenhem österut till havet. Han sam ut över det djupa havet och gick i land tillika med Loke, Thjalfe och Röska. Då de hade vandrat en kort stund, kommo de till en stor skog: därgingo de hela dagen intill dess det blev mörkt. Thjalfe var en ganska snäll fotgängare och bar Thors matsäck. Men svårt var att få natthärberge. Då det nu blev mörkt sökte de sig ett nattläger och funno ett hus, som var mycket rymligt. Vid ändan var en ingång, jämbred med själva huset: därtogo de nattläger. Men vid midnattstiden märkte de en stark jordbäfning: jorden under dem skakades och huset skalv. Då uppsteg Thor och kallade på sina följeslagare. De letade sig före och funno mit i huset en sidobyggnad till höger, i vilken de ingingo. Thor satte sig i dörren: de andre sutto längre in och voro mycket rädde. Thor höll i hammarskaftet, för att försvara sig. De hörde mycket buller och gny. Då det började att gry för dagen, gick Thor ut och fick se en man, som låg i skogen ej långt från honom: han var icke liten: han sov och snarkade starkt. Då begrep Thor vad det var för ett larm de hade hört om natten. Han spännde om sig sitt starkhetsbälte, varvid hans gudastyrka ökades. I samma stund vaknade mannen och steg straxt upp. Då berättas att Thor häpnade en gång, så han att icke vågade slå honom med hammaren, men sporde honom efter hans namn. Han kallade sig Skrymer. Icke behöver jag, sade han, fråga dig efter ditt namn, ty jag vet att du är Asa-Thor, men var har du gjort av min handske? Skrymer räckte sig då ned och tog upp sin handske. Thor såg nu, att det var det hus, vari han vilat över natten, och att utbyggnaden var handskens tummfinger. Skrymer frågade om Thor ville hava honom till sällskap, vartill han samtyckte. Skrymer upptog då

sin matsäck och lagade sig till att äta dagvard; likaså Thor och hans följeslagare. Skrymer foreslog då, att de skulle lägga in resekost tillsammans, vilket Thor bejakade. Skrymer lade då alltsammans i en påse, tog den på ryggen gick förut hela dagen, och tog stora steg. Om kvällen uppsökte han dem nattläger under en stor ek. Då sade Skrymer till Thor: nu vill jag lägga mig att sova, och kunnen J taga matsäcken och göra eder aftonmåltid. därefter somnade Skrymer och snarkade hårt. Thor tog matsäcken och skulle lösa den, men då berättas, ehuru otroligt det än må tyckas, att han icke fick en enda knut lös, ej heller ville någon av bandets ändar giva efter. Men när han såg att detta verk ingalunda ville lyckas, blev han vred, grep i hammaren Mjöllner med bägge händerne, och steg fram med ena foten dit åt därSkrymer låg, och slog honom i huvudet. Skrymer vaknar och frågar om ett lofblad föll i hans huvud, samt om de hade fått mat och voro färdige att lägga sig. Thor svarade, att de nu skulle lägga sig. De gå då bort under en annan ek, och är det att berätta, att det icke var utan fruktan att sova där. Men vid midnattstid hörde Thor Skrymer snarka så hårt, att det dånade i skogen; han steg då upp, gick till honom, höjde hammaren hastigt i vädret, och slog honom mit i hjessan, så att han kunde märka att det främsta av hammaren trycktes djupt in i huvudet. I samma stund vaknar Skrymer och frågar: vad är det? Fallor ett ollon ned på mitt huvud? Eller vad är på färde Thor? Thor trädde hastigt tillbaka och svarade att han nyss hade vaknat, samt att det nu var midnatt och således tid, att sova än längre. Då beslöt Thor, att om han skulle få tillfälle giva honom det tredje slaget skulle jätten aldrig mera se honom, och låg nu och afbidade, att Skrymer skulle falla rätt i sömn. Och något före dagen märker han att Skrymer sover starkt. Han stiger då upp, går till honom, höjer hammaren i vädret med all sin kraft, och slår honom på tinningen så, att hammaren sönk in ända till skaftet. Skrymer reste sig upp, strök sig om kinden och sade: månne några fåglar sitta i trädet över mig? Det förekom mig när jag

vaknade, såsom något moss föll ned av grenarne. Eller är du vaken Thor? Det är nu tid, att stiga upp och kläda sig, fastän J nu icke haven rätt långt till den borg, som kallas Utgård. Jag har hört eder inbördes viska därom, att J icke tyckten mig vara liten till växten, men J skolen få se större män, om J kommen till Utgård. Jag vill giva eder några goda råd: högmodens icke, ty ingalunda skola Utgård-Lokes Hofffolk fordraga sådane småsvenners stora ord; men i annat fall vänden häldre om, det skulle bekomma Eder långt bättre. Men viljen J änteligen fortsätta resan, så hållen åt öster, min väg leder norr ut till dessa fjäll, som J där sen. Skrymer tog därefter matsäcken på ryggen och går in i skogen från dera, och är det icke kunnigt om Asarne önskade att återse honom helbregda.

★ Pingst

Ensam satt hon ute

när åldringen kom
han band henne med blicken
den bäv-samme asen
”Vi frågen I mig
vi fresten I mig?
jag vet allt Odin, var du ögat gömt

Gylfaginning

46. Thor gick nu fram åt vägen tillika med sina följeslagare, och fortforo de att gå intill middagen. Då sågo de en borg på en stor slätt och var den så hög, att de med allt bemödande knappt kunde se över den. De gingo fram till borgen: en grind var på borgporten, som var igenlyckt. Thor gick till grinden, men förmådde ej öppna den, varföre de, för att änteligen

inkomma i borgen, kröpo mellan grindstängerna och kommo så in. De fingo syn på ett stort palats och gingo dit. Då de funno dörren öppen ingingo de och sågo där många män, varav de fleste voro mycket stora, sittande på tvänne bänkar. därefter framträdde de för konungen, Utgårdaloke, och helsade på honom. Han bevärdigade dem knappt med en blick och sade småleende: sent är att spörja sanna tidningar långväga ifrån, eller förhåller det sig annorlunda än jag tänker att denna pilt är Åk-Thor? dock är du kanske större än mig synes? Till vilka idrotter ären J följeslagare! beredde? Bland oss tåles ingen, som icke utmärker sig genom en eller annan konst eller kunskap. Då svarade den, som sist inkom, nemligen Loke: jag kan den konst, varpå jag är färdig att aflägga prov, att här är ingen inne, som kan fortare än jag uppäta sin mat. Då svarade Utgårdaloke: nog är detta en konst, om du förmår att den verkställa, vilket vi nu skola pröva. Han framkallade då från bänken en man, som het Loge, att han skulle täfla med Loke. därvar ett tråg, som man framsatte på salsgälvet fyllt med kött. Loke satte sig vid den ena ändan och Loge vid den andra. De åto begge det bästa de kunde och möttes mit i tråget. Loke hade ätat allt köttet av benen; men Loge däremot både köttet, benen och tråget därjemte. Alla kommo därom överens, att Loke hade förlorat leken. Då frågade Utgårdaloke: vad konst den unge mannen förstod sig på? Thjalfe svarade: alt han ville försöka, alt löpa kapp med vem Utgårdaloke ville därtill utse. Utgårdaloke svarade, att det var en god idrott, men tillade, att han måste vara mycket utmärkt i snabbhet, om han tänkte visa sig i denna konst; nu skulle det snart prövas. Utgårdaloke stiger då upp och går ut. Det var en mycket god rännarebana utåt dem jämna slätten. Utgårdaloke kallade till sig en ung man, som hette Huge, och bad honom löpa i kapp med Thjalfe. därefter löpa de första målet, men Huge var så mycket förut, att han vid banans ända vände sig om emot Thjalfe. Då sade Utgårdaloke: du måste sträcka bättre ut, Thjalfe! om du skall vinna leken: så mycket bör jag säga dig, att hit har aldrig

kommit någon, som varit snabbare till fots än du. De bestämma nu ett annat mål; men när Huge var vid dess ända, och vände sig om, var det ett långt pilskott till Thjalfe. Då sade Utgård-Loke: väl löpen J begge, men knappt tror jag, att han vinner leken; det skall nu visa sig, när J löpen tredje målet. De taga då ännu ett mål, men här Huge var vid dess ända och vände sig om, då var Thjalfe ej ännu kommen till miten. Alla sade då enhälligt, att dessa prov kunde vara tillräckliga. Då frågar Utgård-Loke Thor, vilka de idrotter voro, varigenom han ville visa sig för dem på ett sätt, svarande mot det rykte, som gick om hans storverk. Thor svarade, att helst ville han täfla i drickande med någon av hans män. Utgård-Loke svarade, att detta vore nog got, gick in i palatset, kallade sin munsänk och bad honom, att framtaga det horn, som hans hofmän voro vane att dricka utur. Straxt därpå kommer munsänken med hornet och lemnar det i Thors händer. Utgård-Loke sade då: att dricka ut detta horn på en gång är väl druckit; somlige dricka det ut i tvänne gånger, men ingen är så dålig dryckesman, att han icke kan tömma det i tre. Thor såg på hornet och tyckte icke att det var stort, fastän det var tämligen långt. Han var mycket törstig, höll det för munnen och svälgde storligen i tanke, att icke behöva luta sig oftare för denna gången. Då han icke orkade mera, och tog hornet från munnen, och ser vad det led med dricken, märkte han, att den var nästan lika mycket nu, som förr. Utgård-Loke sade: väl drack du, men ändock icke för mycket; jag skulle aldrig hava trott, att Asa-Thor icke skulle kunna dricka mera, men därom är jag säker, att du dricker det ut andra gången. Thor svarade icke, utan satte hornet för munnen och ämnar nu dricka en större drick. Han drack så länge han förmådde, men såg dock, att hornets spets icke ville så högt upp, som han väntade, och när han tog hornet från sin mun, tycktes honom att det hade sjunkit mindre denna gången än den första: dock kunde man nu bära hornet utan att spilla. Då sade Utgård-Loke: huru går det Thor? Lär du icke nu spara dig till en drick mera, än din

heder borde tillåta? Mig synes, att om du skall dricka av hornet tredje gången, så måste den dricken bliva den största; men här kan du icke bliva ansedd för en så stor man, som Asarne kalla dig, om du icke utmärker dig mera i andra mål, än mig tyckes du gör i detta. Då blev Thor vred, satte hornet för munnen, drack av alla krafter och ansträngde sig mycket; när han nu såg i hornet, var därändock något sjunkit. Han gav då ifrån sig hornet och ville ej dricka mera. Då svarade Utgårdaloke: nu, är det uppenbart, att din makt ej är så stor, som vi tänkte: vill du försöka flere lekar? Nog se vi, att du ej lyckas härutinnan. Tor svarade: ännu vill jag giva flere prov, men jag undrar om hemma hos Asarne en sådan drick skulle kallas liten. Vad lek viljen J föreslå? Utgårdaloke svarade: unga svenner tycka det vara lekverk att häva upp min katt från jorden, och jag skulle aldrig hava bjudit Asa-Tor detta, om jag icke förut sett, att du är en mycket mindre man, än jag hade tänkt. Därpå lopp en ovanligt stor grå katt fram på salsgolvet. Tor gick fram, tog den mit under livet, och lyftade på honom. Katten krökte ryggen i samma mån, som Tor lyftade handen. Och när Tor hade lyftat så högt han kunde, lyftade katten något upp den ena foten; och förmådde således ej Tor verkställa denna lek. Då sade Utgårdaloke: leken slutades så som jag trodde: katten är mycket stor och Tor är låg och liten, i jämförelse med de stora män, som här äro närvarande hos oss. Då sade Tor: så liten, som J kallen mig, så uppmanar jag någon att brottas med mig, ty nu är jag vred. Utgårdaloke svarade, seende sig om åt bänkarne: icke ser jag härinne någon man, som icke skulle anse det för lek att brottas med dig. Vidare sade han: låtom oss kalla hit in den gamla kvinnan Elle, min amma; med henne skall Tor pröva styrka, om han vill. Hon har fällt män, som syntes långt starkare än Tor är. Därefter inkom i salen en gammal kvinna. Utgårdaloke sade då, att hon skulle brottas med Asa-Tor. I korthet sagt, kampen aflopp så, att ju mera Tor mödade sig, ju fastare stod hon: nu började gumman att slå krockar, straxt började Tor att vackla, och hårda ryckningar

följde därpå. Längre dröjde det ej förrän Tor föll på sitt ena knä. Utgårdaloke gick då fram, bad dem hålla upp med brottandet och sade, att knappt skulle Tor våga utbjuda flere till brottning vid hans hov. Det led nu även till natten. Utgårdaloke anviste Tor och hans stallbröder plats: de fördröjde därnatten över och blevo väl bemötte.

★ Trefaldighet

Jag vet allt

var du ögat gömde
i Mimes brunn
den mäktiga frejdade
varje morgon
dricker Mime mjöd
av Valfaders pant, vet ni nu eller ej

Gylfaginning

47. Följande morgon, så snart det dagades, uppsteg Thor samt hans följeslagare, klädde sig och beredde sig att genast fara bort. Då kom Utgårdaloke och lät framsätta bord: därsaknades ej god välplägning, varken mat eller drick. Och när de hade ätit, begåvo de sig på resan. Utgårdaloke följde dem ut och gick med dem utan för borgen; men vid skillsmässan frågade han Thor, huru han tyckte, att resan hade aflupit, eller om han hade funnit någon mäktigare man än honom? Thor svarade, att han icke kunde säga annat, än att deras inbördes företag hade lant honom till mycken vanheder, och det vet jag, att J skolen kalla mig en oansenlig man, vilket mycket förargar mig. Utgårdaloke svarade: nu skall jag säga dig sanningen, sedan du är kommen ut av borgen, dit du, om jag lever och får råda, aldrig mera skall komma, och dit du, tro

mig, aldrig hade kommit, om jag förut hade vetat, att du ägde en så, stor makt, och att du så nära hade fört oss i en stor olycka. Synvändningar har jag gjort för dig, så att första gången, när du råkade mannen i skogen, var det jag, som träffade eder och då du skulle lösa upp matsäcken, så hade jag tillsnörat den med järnband, varföre du ej kunne påfinna medlet, att öppna den. därefter slog du mig med hammaren tre slag. Det första slaget var svagast, och dock hade det blivit min bane, om det hade träffat. Du såg vid min borg en klippa med trenne djupa fyrkantiga hål, varav ett var ganska djupt: dessa voro märken efter din hammare. Klippan satte jag för slaget, utan att du kunde se det. Så tillgick det även vid lekarne, då J täfladen med mina hofmän. Vad den förste angår, då Loke gjorde sitt prov, var sammanhanget detta: han var mycket hungrig och åt häftigt; men den som hette Loge (Låga), det var elden, som förtärde likasåväl träget, som köttet. Men den Hüge (Hug), med vilken Thjalfe skulle löpa kapp var min tanke, och var det omöjligt för Thjalfe, att med den mäta sig. Då du drack av hornet och tyckte, att det icke syntes, var det, minsann, ett stort under, som jag aldrig trott skulle kunnat ske. Den ena ändan av hornet stod i havet, vilket du icke såg och när du kommer till havet, skall du få se huru mycket det är minskat av vad du drack; det kallas nu ebb. Vidare sade han: icke heller syntes mig mindre märkvärdigt, att du lyftade katten; och i sanning blevo alla rädde, när de sågo, att du lyftade hans ena fot från jorden. Ty det var ingen sådan katt, som det synes dig: det var egenteligen Midgårdssormen, som ligger omkring all land: knappt hade han längd, att stjert och huvud räckte till jorden, och du lyftade den så högt upp, att det var blott kort till himlen. Det var även ett stort under vid din brottning, då du broltades med Elle (ålderdomen), ty aldrig har någon varit, ej eller skall någon komma, så vida han uppnår någon högre ålder, som icke Elle skall övervinna. Nu måste vi då åtskiljas och är det bäst för oss på båda sidor, att J ej oftare kommen till mig: men om så skulle hända, så skall

jag då försvara min borg med sådana eller andra konster, att J icke skolen kunna uträtta något emot mig. Men när Thor hörde detta tal, grep han till sin hammare och upplyftade den i vädret: men när han skulle slå till, såg han ingenstädes Utgårdal-Loke: han vänder då om till borgen och ämnar förstöra den, men ser endast sköna och vida slätter, men ingen borg. Han vände då åter tillbaka, till dess han kom till Thrudvang. Men det kan jag försäkra, att då hade han föresatt sig att försöka, om han icke möjligtvis skulle kunna få fatt på Midgårdssormen, vilket sedan skedde. Nu menar jag, att ingen kan berätta dig något mera sannfärdigt om denna Thors resa.

★ **1:e efter Tref.**

Härfader gav henne
 halsband och ringar
 fick spådomsrön
 och spön med trollmakt
 guld och smycken
 så att hon sade visdomsord
 såg vida omkring i varje värld

★ **2:a efter Tref.**

Jag såg valkyrjor
 från vida vägar
 de voro redo att
 rida till Gottjod (Götaland).
 Skuld hon bar sköld, Skögul andra
 Gunn, Hild
 Göndul och Geirskøgul

Gylfaginning

48. Då sade Ganglere: Utgårdaloke måste vara en mycket betydande man, men tillika hava mycket att skaffa med synvändningar och trolldom; hans anseende synes mycket derav, att han har hofmän, som äga så mycken makt. Men har då Thor aldrig hämnats detta? Har svarade: icke är detta obekant, även för olärde, huru Thor tog ersättning för den resa, som nu är omtalad: han dröjde ej länge hemma förr än han for så hastigt bort, att han fick varken bockar eller resesällskap med. Han gick ut över Midgård såsom en ung man och kom en afton till en jätte, som kallades Hymer. Thor tog där härberge över natten. I dagningen steg Hymer upp klädde sig och gjorde sig färdig att ro ut på sjön och fiska. Thor steg också upp, klädde sig hastigt och bad Hymer, att han måtte få följa med på sjön. Hymer svarade, att han ej kunde hava synnerligt gagn av honom, då han var så liten och ung, och, sade han, du skall förfrysa dig, om jag rör så långt ut och blir så länge borta, som jag är van. Thor svarade, att han kunde väl ro ut på sjön, emedan det torde bliva ovisst, om just han först skulle begära att söka land igen. Thor blev tillika så vred på jätten, att det var nära, att han straxt hade låtit honom smaka hammaren, men han lät dock härvid bero, ty han ämnade att pröva sin styrka på ett annat sätt. Han frågade därefter Hymer, vad de skulle hava till lockbete; men Hymer bad honom skaffa sig det sjelv. Thor gick då bortåt därhan såg en hjord oxar, som tillhörde Hymer, och av vilka han tog den största, som kallas Himinbrioter (Himmelsbrytaren), slet av hans huvud och gick med det ned till stranden. Hymer hade redan skjutit båten ut i vattnet. Thor gick om bord, satte sig, på den bänken som var närmast aktern, tog två åror och rodde så, att hans rodd syntes Hymer taga god fart. Hymer rodde tillika i fören, så att rodden gick mycket hastigt. Hymer sade, att de nu voro komne till det ställe, därhan plägade fiska. Thor svarade, att han hade lust att ro mycket längre ännu och rodde de da vidare ett gott stycke.

Då sade Hymer, att de voro komne så långt ut, att det var farligt att däruppehålla sig för Midgårdssormen. Thor svarade, att han ville ro ännu något längre, varmed Hymer ingalunda var nöjd. Thor drog omsider in årorna, tillagade en mycket stark metrev, som var försedd med en icke mindre eller svagare krok. Sedan oxhuvudet blivit satt därpå, kastades det ut och sjönk till botten. Visserligen narrade Thor här ej mindre Midgårdssormen ån Uttjärda-Loke hade gäckat Thor, då han med sin hand skulle lyfta ormen. Midgårdssormen gapade över oxhuvudet, varvid kroken gick in i hans käft. Då ormen märkte det, drog han till så häftigt, att bagge Thors nävar stöttes mot kanten av båten. Thor blev nu vred, antog sin gudomsstyrka och spjärnade emot så starkt, att begge hans ben gingo igenom båten och blevo stående på botten: därpå drog han upp ormen på kanten. I sanning har ingen sett en förskräckligare syn, än då Thor vässte ögonen på ormen, och denna blängde emot och utblåste sitt etter. Man säger, att jätten Hymer skiftade färg och bleknade av ångest, då han såg ormen och vattnet strömmade in i båten; men i samma stund, som Thor tog hammaren och lyftade den i vädret, flamlade jätten till med sin kniv och afskar Thors rev, varvid ormen åter sönk ner i havet. Thor kastade väl hammaren efter honom, och berättas det, att han slug av dess huvud vid botten; irien jag tror det sanna vara, att Midgårdssormen ännu lever och ligger i havet; Thor slog därefter med sin näve jätten i huvudet, så, att han störtade baklänges över bord och satte benen i Vädret. Thor vadade i land.

★ 3:e efter Tref

Jag såg Balders
blodige gudens

Odins ättlings
 ödestråd dold
 där stod utvuxen
 ovan vallen
 tunn och mycket skön, misteltenen

Gylfaginning

49. Då frågade Ganglere: har annars några flera märkeliga händelser inträffat bland Asarne? en ganska dråplig handling utförde Thor på denna resan. Har Svarar: visserligen finnas händelser att fortälja, som äro för Asarne långt viktigare. Och början av berättelserne härom är denna, att Balder, den gode, hade svåra drömmar, att hans liv var i fara. Men när han berättade sina drömmar för Asarne, rådplögade de därom, och det blev beslutat, att för Balder utbedja säkerhet för all möjlig fara. Frigg tog då ed av eld, vatten, järn, alla slags malmer, stenar, jorden, träd, sjukdomar, djur, fåglar, gift samt ormar, att de icke skulle skada Balder. Då detta var fastställt och alla vetterligt, föllo Balder och Asarne på det skämt, att han skulle ställa sig mit i samlingen och någre av dem skulle skjuta på honom, någre hugga, någre kasta med sten. Evad de än gjorde hade han ingen skada derav, vilket alla tyckte för honom vara mycket ärofullt. När Loke, Löfös son, såg detta, förtröt det honom, att Balder icke skadades. Han gick till Frigg i Fensal, i en kvinnas skepnad. Frigg frågade, om denna kvinnan visste, vad Asarne förehade i sin församling? Hon svarade; att alla sköto på Balder, utan att det skadade honom. Då sade Fiigg: icke skola vapen eller träd skada Balder; ty jag har tagit ed av dem alla. Då frågar kvinnan: hava då alla ting svurit att skona Balder? Frigg svarar: öster om Valhall växer en telning, som heter Mistelten, den syntes mig för ung, att kräva ed av. Därefter bortgick kvinnan. Men Loke tog nu Mistelten, uppdrog den och gick till församlingen. Höder stod ytterst i mannaringen, emedan han var blind. Loke tillsporde honom:

Varföre skjuter du ej på Balder? Han svarade: Dels emedan jag icke ser honom, dels emedan jag icke har något vapen. Då sade Loke: Du borde dock, i likhet med de andre, bidra till Balders ära. Jag skall visa dig var han står. Skjut på honom med denna käpp. Höder tog Mistelten och sköt mot Balder efter Lokes anvisning. Skottet genomborrade honom och han föll död till jorden, och är detta den största olycka, som träffat Gudar och människor. Då Balder var fallen, blevo Asarne såsom mållöse och miste all fattning, så att de icke sansade sig, att upptaga liket. Den ene såg på den andre och alle andades hämnd mot upphovsmannen. Men ingen fick hämnas, emedan det var på ett så högheligt ställe. Då de äntligen hade något hämtat sig, var det först, som gråten frambröt så starkt, att de icke förmådde skildra sin sorg för varandra. Men Oden tog denna olycka så mycket mera nära, som han bäst kunde dömma, huru stor skada och förlust Asarne ledo genom Balders avgång.

När Gudarne något hämtat sig sporde Frigg, vilken av Asarne, som ville vinna hennes ynnest och rida till undervärlden, för att försöka finna Balder och då bjuda Hel lösepenningar för att låta Balder komma tillbaka till Asgård. Hermod den hurtige, Odens son, åtog sig denna beskickning. Man tog Odens häst Sleipner och framförde honom. Hermod satte sig på den och red skyndsamt åstad.

★ 4:e efter Tref.

Det vart av den tenen
 som tycktes så späd
 ett dödligt harmskott
 Höder han sköt.
 Balders broder kom

brådfödd till världen. En natt
gammal gick Odins son till dråps.

Gylfaginning

49. Asarne togo Balders lik och förde det till sjön, Balders skepp hette Ringhorne. Det var det största av alla skepp. Gudarne ville draga det ut för att bränna hans lik därpå, men skeppet gick ej av stället. Man sände då bud till Jötunheim efter jättekvinnan Hyrrocken. Hon kom, ridande på en varg, och hade huggormar till tyglar. Då hon steg av sin häst, satte Oden fyra bärsärkar att taga vara på honom. De kunde dock icke hålla honom på annat sätt, än att lägga honom ned till jorden.

Hyrrocken gick fram till förstäven och sköt skeppet ut i ett tag, så att elden stod från de underlagde rullarne och hela jorden skalv. Häröver blev Tor förbittrad, och grep sin hammare, och sönderkrossade hennes huvud, innan Gudarna ännu hunnit bedja för henne. Balders lik blev nu utburet på skeppet. När hans maka Nanna, Neps dotter, såg detta, grämde hon sig så, att hon sprack av sorg och dog. Hon blev även lagd på bålet, som då antändes. Tor stod bredvid och vigde bålet med Mjölner. Framför hans fötter sprang en dvärg, som het Lit. Honom sparkade Tor med sin fot upp i elden, så att han också blev bränd.

Denna likfärd bevistades av mångahanda folk. Först av Oden, tillika med Frigg, valkyrjorna och Odens korpar. Frej åkte i en vagn, förspänd med den galt, som heter Gyllenborste eller Slidrugtanne. Heimdall red på hästen Gultopp. Freja körde med sina katter. Dit kom även mycket folk både himthursar och bergresar. Oden kastade på bålet ringen Dröpnir, som sedan fick den egenskap, att var nionde natt dröpo av honom åtta likaså tunga ringar. Balders häst och allt hans ridtyg lades ock på bålet.

★ 5:e efter Tref

Han tvog ej hændren

hans hår var ej kammat
 förrn han bragte på bål
 Balders fiende
 men Frigg hon grät
 i Fensala
 över Valhalls ve, vet ni nu eller ej?

Gylfaginning

50. Då sade Ganglere: En stor ogärning åstadkom Loke, först då han vållade Balders död. Vidare var han orsak till, att Balder icke blev utlöst från Hel. Men fick han intet straff för detta sitt missdåd?

Har svarade: Jo det blev honom vedergällt så, att han länge skall minnas det. När Gudarne, såsom billigt var, blevo ytterst uppbragte mot honom, sprang han bort och dolde sig i en bergsklyfta: byggde sig där ett hus med fyra dörrar, for att kunna hava utsikt åt alla håll. Ofta om dagen förbytte han sig i skepnad av en lax och gömde sig i Franangers fors. Han begrundade, om Asarne väl skulle kunna uppfinna någon konst att fånga honom i forsen. Men en gång, då han satt i sitt hus, tog han lin och garn och sammanflätade, såsom man sedan lärt sig att binda nät; men elden brann framför honom.

Då såg han, att Asarne icke voro långt borta, ty Oden hade från Lidskjalv blivit varse, var han uppehöll sig. Han sprang då strax upp och ut i ån, sedan han först kastat nätet på elden. När Asarne kommo till huset, gick den visaste av dem, Kvaser, först in. När han såg askan av det brända garnet på elden, begrep han, att detta måtte vara en inrättning för att fånga fisk,

vilket han sade Asarne. Därpå togo de lin och garn, och gjorde ett nät, som de kunde se på askan, att Loke hade gjort. Då nätet var färdigt, gingo de ut till ån och kastade det i forsen. Tor höll garnet vid den ena sidan och alla Asarne på den andra och så drogo de alle. Loke smög sig undan och lade sig emellan två stenar, så att garnet gick över honom, oaktat de väl kunde märka, att därvid var något levande. De far andra gången upp till forsen och utkasta nätet, och bundo tillika något så tungt därvid, att ingenting möjligen kunde slippa undan. Loke drog sig före garnet, och då han såg, att flodens utlopp i havet var nära, så sprang han över garnet tillbaka upp i forsen. Asarne sago nu vartåt han ställde sitt lopp. De tågade därför ännu en gång upp till vattenfallet och delade sig i två hopar. Men Tor vadade mitt i floden och färdas de så, ända ut till havet. Loke såg då för sig endast tvenne villkor, antingen, att med livsfara sätta ut i havet, eller att åter löpa över garnet. Han gjorde det sednare med mycken hastighet. Tor grep efter honom och fick honom fatt, men han halkade i handen på honom, så att Tor först fick honom rätt fast vid stjärten. Av denna anledning är laxen spetsig haktill. Nu blev då Loke fasttagen utan något beting. De förde honom ned i en grotta. De togo tre stenhällar, som de uppreste på kanten och slogo hål igenom.

★ **6:e efter Tref.**

Kedjad ser hon ligga
vid kittelträdet
en fånge som liknar
den lömske Loke
där sitter Sigyn
dock är hon för hans skull
ej väl till mods, vet ni nu eller ej?

En å faller östan

i etterdalar

med svärd och dolkar, Slid heter den.

Gylfaginning

49. Om Hermod förtäljes, att han red nio nätter och dagar genom mörka och djupa dalar och såg ej något ljus, förrän han kom till ån Gjall, och red över Gjallarbron, som är belagd med skinande guld. Modgunn, den mö, som bevakar bron, tillsporde honom om hans namn och härkomst och tillade, att förleden dag hade fem flockar döda människor ridit över Gjallarbron, "men icke dånar bron mindre under Dig allena, ej heller haver Du dödsfärg. Hur rider Du då här på de dödas väg"? Han svarade: Jag rider till Hel att söka Balder. Men har Du icke sett honom i dessa nejder? Hon svarade, att Balder hade ridit över Gjallarbron, men nedanföre och norrut går vägen till Hel. Då red Hermod vidare fram, till dess han uppnådde stängslet, som omger Hels boning. Här steg han av hästen, spände gjorden fastare, satte sig åter upp och gav hästen sporrarne. Hästen satte så fort över stängslet, att han kom högt däröver. Därpå red Hermod fram till palatset, steg av, och gick in. Där fick han se Balder, sin broder, sitta på den förnämsta platsen, och förblev Hermod däröver natten. Men om morgonen anhöll han hos Hel, att Balder skulle få rida hem med honom, föreställande henne vilken sorg, som rådde bland Asarne. Hel svarade, att nu skulle man försöka, om Balder var så allmänt älskad, som man sade. Ty om alla ting i världen, så levande, som döda, begräto honom, då skulle han få återkomma till Asarne, men däremot förbliva hos Hel, om någon undskyllde sig eller icke ville gråta.

Därefter stod Hermod upp. Balder ledsagade honom ur palatset, tog ringen Dröpner och skickade den Oden till åminnelse, men Nanna sände till Frigg ett smycke jämte några

flera gåvor, samt till Fylla en guldring. Hermod red därpå hem till Asgård och förkunnade allt, vad han hade hört och sett.

Därefter sände nu Asarne bud över hela världen och bådo, att alla ville gråta Balder ur Hels våld. Alla gjorde det ock, människorna, djuren, jorden, stenarne, träden och alla malmer, så som du lär hava sett, att dessa ting gråta, när de komma från frost in i värman. Då sändebuden, efter väl förrättat ärende, reste hem, funno de i en grotta en jättekvinna, som hette Töck. De bådo även henne gråta Balder ur Hels våld. Men hon svarade så:

Töck månd gråta Med torra tårar Över Balders död. Varken i livet eller döden Mig glädje han gjorde. Hel behålle sitt rov!

Man gissar, att denne Töck var Loke, Löfös son, som tillfogat Asarne så mycket annat ont.

Derpå togo de Lokes söner Vale och Nare eller Narve. Vale förvandlade de i en vargs skepnad, varefter han sönderrev sin broder Narve, med vars tarmar Asarne bundo Loke över de tre stenarne. Den ena stod under hans skuldror, den andra under länderna, och den tredje under knäveckan, och blevo banden till järn. Skade upphängde över honom en etterorm, så att giftet från densamma skulle drypa ned på hans ansigte. Hans maka, Sigyn, sitter hos honom och håller ett bäcken därunder. När bäckenet bliver fullt och hon slår ut ettret, dryper det emellertid i hans ansigte, varvid han rycker sig så starkt, att hela jorden skakar. Detta kallen I (människor) jordskalv. Därligger han sålunda i band till Ragnaröcker.

★ **7:e efter Tref.**

Där stod norrut
på Nidafjäll

Sindreättens sal
 utav guld
 en annan stod
 på Okolne
 jättens ölhall, jätten heter Brime

★ **8:e efter Tref.**

En sal ser jag stå
 från solsidan fjärran
 nere på Nastrand
 mot norr vetter dörrn
 etterdroppar föllo in
 genom rökfånget
 Huset är flätat av ormars ryggar.

Gylfaginning

52. Då frågade Ganglere: vad sker sedan himmel och jord äro uppbrända: sedan alla Gudar, alla Enhärjare och alla människor äro döda? Och likväl haven J sagt, att en var människa skall leva någorstädes evinnerligt. Har svarade: det finnas många, både goda och elaka hemvist. Bäst är art vara i Gimle i himmelen. Lätt är för dem, som älska en god drick, att få den i den sal, som heter Brimer: han ständar ock i himmelen. Också är det en god boning, som är byggd på Nidafjällarne av rött guld och heter Sindre, J dessa boningar skola goda och rättskaffens män uppehålla sig. På likstränderna är en stor vederstyggelig boning, vars dörrar vändas åt nordn. Den är flätad (likasom ett torkhus) hel och hållen med ormryggar, och alla huvuden hänga in i huset, och utspruta etter, så alt golvet översköljes av giftströmmar, vari vada menedare och lönnmördare, så som här säges:

En borg vet jag stånda Fjärran från solen Å likstranden Med
 nordvände portar, Etterdroppar falla In genom
 gluggarne. Borgen är flätad Av ormaryggar. Der skola vada I
 tunga strömmar Menedare Och lönnmördare.

Men i Vergelmer är värst:

Der suger Nidhögg Framlidnas kroppar.

★ 9:e efter Tref

Där såg hon

i strida strömmar vada
 menedare och
 mordvargar
 där sög Nidhögg
 de dödas lik
 vargen slet män, vet ni nu eller ej?

★ 10:e efter Tref.

Högt gnyr nu Garm

framför Gniphålan
 fjättrarna brista
 Fenresulven ränner
 mångahanda vet jag
 vidare ser jag
 krafternas undergång, gudarnas öde

Gylfaginning

5. Ganglere frågade: vad föreföll innan människosläktet var till

och människorna ökades? Har svarade: så snart de floder, som kallas Elivågor, kommo så långt bort från sitt ursprung, att den giftström, som de innehöllo, torkade likasom slaggen löper ur elden, blev den is: och då denna is stannade och stelnade, rann däröver det urväder, som kom av giftet, och frös till rimfrost, och det ena rimfrostlagret ökades över det andra i Ginnungagap. därpå sade Jafnhar: den trakten av Ginnungagap, som vänder sig mot norden fylldes med mycket tung is och rimfrost, och inom den herrskade urväder och storm: men den södra delen av Ginnungagap lättades upp av de eldgnistor, som kommo ditflygande ur Muspelsheim. Thridje tillade: likasom köld utgick från Niflhem, och allt från den kanten var bistert, så var allt det, som gränsade till Muspell, varmt och ljust. Men Ginnungagap var så lätt som den renaste luft: och när hettan utbredde sig så vit, att den mötte rimfrosten, så att densamma smälte och droppade då fingo dropparne liv genom dens kraft, som utsände hettan, och framkom därav en mansskepnad, som fick namn av Ymer. Men Hrimthursarne kalla honom Örgelmer, och äro därifrån Hrimthursa ätterna komna: så säges i Völuspa, den korta:

Alla spåkvinnor Härstamma från Vidolv Alla Siare Från Vilmeid. Alla Seidmän Från Svarthöfde Alla Jötnar Från Ymer.

Och i följande vers säger Jätten Vafthrudner. Då sporde Ganglere:

Huru kom Örgelmer till Den kunniga Jätten Först bland Jötnarnes söner? När ur Elivågor Foro giftdroppar Och växte tills det blev en Jöte Derifrån härstamma Våra släkter alla: Derföre vi så hårda äro.

Ganglere frågade: Huru utbredde släkterne från honom, eller blevo flere människor skapade, eller tror du att han är Gud, om vilken du nu talat? Då svarade Har: ingalunda bekänne vi honom vara Gud: ond var han och alla hans ättmän: dem kalla

vi Hrimthursar. Det förtäljes, att när han sov, föll han i svett, och då växte under hans vänstra arm en man och en kvinna, och hans ena fot aflade en son med den andra; därifrån kommo Hrimthursasläkterna: den äldste Hrimthursen kalla vi Ymer.

Gylfaginning

6. Ganglere frågade: var uppehöll sig Ymer och varav lefde han? (Har svarade:) da isen var upptinad och droppade, framkom en Ko, som kallas Ödhumla: fyra mjölkströmmar runno från hennes spenar och därav närdes Ymer. därpå sporde Ganglere: varvid lefde Kon? Har svarade: hon slickadede med rimfrost belagde saltstenar: första dagen hon slickade stenarne framkom av dem manshår: andra dagen huvudet: den tredje dagen en hel man, som hette Bure: han var fager till utseendet, stor och stark: han hade en son, som hette Borr. Denne gifte sig med en kvinna, som hette Bestla, Jätten Bölthorns dotter, och hade de tre söner; en het Oden, den andre Vile, och den tredje Ve. Denne Oden och hans bröder tro vi vara himmelens och jordens styresmän. Vi förmode, att han så måste heta: så heter den man, som är den störste och herrligaste vi känna, och väl må människorna låta honom så heta.

★ **11.e efter Tref.**

Den åldriga satt
österut i Järnskog
fostrade där
Fenres ättlingar
en av dessa
blir allas överman

tunglets rånare i trollskepnad

Gylfaginning

7. Ganglere sporde: huru förliktes desse och vem var mäktigast? Har svarade: Börs söner dråpo Jätten Ymer, och när han föll, då rann ur hans sår så mycket blod, att de däri dränkte hela Hrimthursa släktet, på en när, som kom undan med sitt husfolk: honom kalla Jättarne Bergelmer. Han tillika med sin hustru besteg en båt, och räddade sig därpå: från dem härstämman de nya Hrimthursa släkterna, såsom här förmäles:

Mång tusende år, Förr än jorden blev skapad Blev Bergelmer född. Det jag först minnes, När han, den kunnige jätten, Besteg båten.

★ 12:e efter Tref.

Han mättar sig med kött

av män som ha dött,
makternas boningar
blodar han ned,
solskenet svartnar
om somrarna efter
blir vädret vrånglynt, vet ni nu?

Gylfagining

8. Då spørjer Ganglere: Vad uträttade då Börs söner, efter du anser dem för Gudar?

Har svarar: därom är mycket att förtälja. De togo Ymers kropp, förde honom ut mit i Ginnungagap och danade av honom jorden, av hans blod hav och sjöar; jorden danades av

köttet, bergen av benen, stenarne och stenrören av tänderna och av de ben, som voro sönderslagna. Jafnhar erindrade: av det blodet, som var utflutit från såren, och lopp obehindrat, gjorde de världshavet, vari de fastade jorden, och vilket de lade i en krets omkring henne; de fleste lärer det synas omöjligt att komma däröver. Thridje tillade: de togo ock hans huvudskål, och danade därav himmelen och uppreste den över jorden med fyra hörn; under vart hörn satte de en dvärg, nemligen; Östre, Vestre, Nordre, och Södre. De togo därpå de gnistor, som foro lösa och voro utkastade från Muspelhem och satte dem mit på den stora, ofantliga himlen, både ovan och nedan, för att upplysa himmel och jord. De gåvo även alla ljungeldsstrålar rum, några på himmelen, andra lösa under himmelen och bestämde för dem deras gång. Så berättas i gamla kväden, att därefter räknas dagar och årtal och så säges i Völuspa:

Solen ej visste Var hon rum hade. Månen ej visste Vad kraft han ägde. Stjärnorna ej visste Var plats de hade.

Så var det förrän detta skedde med jorden. därpå sade Ganglere: Märkeliga underrättelser äro dessa, som jag nu hör, och mycket arbete är detta och förträffligen gjort. Huru var jorden beskaffad? Har svarade: Hon är rund utomkring och därutom är det djupa verlhavet. Längs efter dess stränder gåvo de jättarne rum, och därinnanföre runt omkring jorden gjorde de en borg till värn för jättarnes anfall: till denna borg nyttjade de jätten Ymers ögonbryn och kallade den Midgård: de togo även hans hjärna, kastade den i luften, och gjorde därav skyar, såsom här säges:

Av Ymers kött Blev jorden skapad, Av blodet havet, Bergen av benen, Träden av håret, Av huvudskålen himlen. Och av hans ögonbryn Gjorde de blida Gudarne Midgård åt människors barn. Men av hans hjärna Blevo de svåra Skyar alla skapade.

Gylfaginning

9. Då sade Ganglere: Mycket tyckas de mig hava fullbragt, när jord och himmel voro skapade, sol och himmelskroppar satte: dag och natt åtskilda; men vadan kommo människorna, som i världen bo? Då svarade Har: När Börs söner gingo vid sjöstranden funno de tvenne träd, och upptogo träden, samt skapade därav människor: den första gav dem anda och liv, den andra förstånd och rörelse, samt den tredje anlete, målföre, hörsel och syn: de gåvo dem även kläder och namn: mannen kallades Ask och kvinnan Embla, och kommo därifrån de människobarn, som det tilläts att bygga och bo inom Midgård. därefter gjorde de sig en stad mit i världen som blev kallad Asgård (den vi kalla Tröja). därbodde Gudarne och deras släkter och tilldrogo sig där många händelser och saker både på jorden och i luften. därär ett ställe, som Hlidskjälv heter: när Oden sätter sig däri högsätet, då ser han över hela världen och varje människas alla handlingar och begriper alla de ting, han därskådar. Hans maka het Frigg Fjörgvins dotter och av deras ätt är det släkte kommit, som vi kalle Asa ätter, vilka hava bebyggt det fordna Asgård och de länder, som dit höra, och är hela denna ätt Gudaätten. Och därför må han heta Allfader, alldenstund han är Fader till alla Gudar, människor och allt det, som han genom sin kraft frambragt. Jorden var hans dotter och hans maka: med henne aflades hans första son, Asathor: honom åtföljde kraft och styrka, varmed han besegrar allt levande.

★ **13:e efter Tref**

Högt gnyr nu Garm
framför Gniphålan

fjättrarna brista
 Fenresulven ränner
Nu skälver Yggdrasils ask
 där den står
 krafternas undergång, gudarnas öde

Gylfaginning

10. Nörve eller Narve hette en Jätte som bodde i Jötenhem: han hade en dotter, som kallades Natt: hon var, enligt sin härkomst, svart och mörk. Hon blev först gift med en man, som hette Naglfare: deras son var Od. därefter blev hon gift med Anar: Jord var deras dotter. Sist ägde hon Delling av Asasläkten, deras son var Dag, vilken, enligt sin fädernehärkomst, var ljus och skön. Allfader tog Natt och hennes son Dag, gav dem 2 hästar och 2 kärror, och satte dem på himmelen, att de skulle fara omkring jorden varje dygn. Natt for förut med den häst, som kallas Hrimfaxe, och varje morgon daggstänker han jorden med skummet av sitt betsel. Den häst, som Dag äger heter Skenfaxe: hela luften och jorden lyser av hans man.

★ **14:e efter Tref.**

Han satt på högen
 harpan slog han
 jättekvinnans herde
 ljus-lynte Eggter
 ovan honom gol
 i höga trädet
 fager-röd hane som Fjalar heter.

Gylfaginning

11. Ganglere frågade: huru styrer han solens och månens gång. Har svarade: En man är nämnd Mundelföre, som hade två barn: de voro så fagra och sköna, att han kallade den ene Måne och sin dotter Sol och gifte han dem med en man, som hette Glen; men Gudarne, som fortörnades över denna stolthet, borttogo begge dessa syskon och satte dem upp på himmelen: de läto Sol köra de hastar, som drogo solens vagn, vilken Gudarne hade skapat, för att upplysa himmelen, av de gnistor som flögo ur Muspelhem. Desse hästar heta så: Arvaker och Alsvider: under deras bogar satte gudarne tvänne pustar, för att svalka dem och i somliga sånger kallas de Isarnkol. Måne styrer månens gång och råder för ny och nedan. Han tog från jorden två barn, som hette Bil och Hjuke, då de gingo från den brunn, Som Byrger heter och buro på sina skuldror en så, som heter Säg och såstången Simul. Vidfinn är deras fader och de åtfölja städse månen, såsom man ifrån jorden kan se.

★ 15:e efter Tref.

Över asarna

gol Gollinkambe
han väcker folket
hos Herjafader
en annan gal
under jorden
sot-röd hane i Hels salar.

Gylfaginning

12. Då sade Ganglere: hastigt far solen, och nästan som hon vore rädd och icke mände hon då mera påskynda sin gång, om

hon räddes sin bane. Har svarade: icke är det underligt, att hon far hastigt åstad: hära är den, som förföljer henne och ingen annan utväg har hon, än att skynda undan. Ganglere frågar: vem vållar detta hennes omak? Har svarade: två ulvar: den som följer henne efter heter Sköll: hon fruktar, att han skall fasttaga henne: den som löper framför henne heter Hate Hrodvitners son: han vill taga månen, såsom ock sluteligen händer. Då frågade Ganglere: av vad härkomst är desse ulvar? Har svarade: en Jättkvinna bor öster från Midgård i skogen Järnvid därbo de Jättinnor, som kallas järnvidjor. Den gamla Jättekvinnan föder många söner, som är Jättar och alla hava vargs skepnad: därifrån härstamma ovannämde ulvar. Så är berättat, att av denna släkt är den mäktigast, som heter Månegarm: han mättas med alla döende människors lif: han uppslukar Månen, och bestänker därvid himlen, och luffen med blod: därav mister solen sitt sken och vindarne brusa och gnya hit och dit.

Så sägs i Völuspa:

Österut bor den Gamla J Järnskogen Och föder därUlva barn.
Bland dem alla bliver En i synnerhet Månens uppslukare I
trolls skepnad. Han närs av döende Människos liv. Han
bestänker jorden Med röda blodet. Mörkt blir solens
sken, Åren därefter, Alla vädren olyckliga. Förstån J än? eller
vad?

★ 16:e efter Tref.

Bröder skola slåss
och bli varandras bane
barn utav systrar
bryta mot seden
hårt är i världen, hordom mycken

yxtid, knivtid, kluvna sköldar,
stormtid, vargtid, ingen skonar andra

★ 17:e efter Tref.

Mims söner leka

makternas öde
tänds vid det gamla
Gjallarhornet
högt blåser Heimdal
hornet är i vädret
Odin mäter vid Mims huvud.

Gylfaginning

13. Då frågade Ganglere: Vad väg har man till himlen från jorden? Har svarade leende: Icke har du nu sport förståndigt. Har du ej hört, att Gudarne gjorde en bro till himlen från jorden, och att den heter Bifrost? den månne du säkert hava sett, kanhända att du kallar den regnbåge. Den har tre färger, är mycket stark, och är gjord med mera konst och styrka än andra byggnader; men ehuru stark den än är, skall den dock sönderbrista, när Muspels söner rida över den och då simma deras hästar över stora floder: på det sätt komma de fram. Då sade Ganglere: icke tyckes mig Gudarne hava byggt bron ärligt, om den skall sönderbrista, då de likväl kunna göra henne efter sin vilja. Då svarade Har: icke förtjäna Gudarne något tadel för denna byggnad: Bifrost är visst en god bro, men intet i världen kan bestå, när Muspels söner fara i örlig.

Gylfaginning

16. Då frågade Ganglere: brinner då eld på Bifröst? Har svarar: Det röda, som du ser i regnbågen, är en brinnande eld. Hrimthursarne och bergresarne skulle bestiga himmelen, om alla kunde färdas över Bäfröst, när de ville. Många fagra ställen finnas i himmelen, som beskyddas genom ett gudomligt värn. således står dären skön byggnad under asken vid brunnen, från vilken utgå de tre mör, som heta: Urd, Verdande och Skuld. Desse mör bestämma alla människors lefnadstid och kallas de Nornor. Men ännu flere Nornor finnas, nemligen de, som infinna sig när en människa födes, for att beskära det dess lifstid och äro dessa av Gudasläkten; andra däremot av alvesläkten och det tredje slaget av dvärgeätten. Så som här säges:

Mycket olikättade Tror jag Nornorna vara, Ej de samma ursprung hava. Några äro av Asasläkt. Några av Alvesläkt. Några Dvalinns döttrar.

Då sade Ganglere: Om Nornorna råda över människornas öden, så skifta de dem högst olika: somliga leva i välmakt och rikedom och somliga hava liten lycka och berömmelse, somliga lång lifstid, andra kort. Har svarade: De Nornor, som äro blida och av god härkomst, beskära lycka och när somliga människor råka i olycka, så vålla de onda Nornor det.

★ **18:e efter Tref.**

Skälver Yggdrasils

ask ståndande
jämrrar sig gamla trädet
men jätten lossnar
mäler Odin
vid Mims huvud
förrän det slukas av Surts frände

Gylfaginning

15. Då sade Ganglere: Var är Gudarnes fornämsta och heligaste ställe? Har svarade: det är vid asken Yggdrasel: därhålla Gudarne dom var dag. Ganglere frågade: vad berättas om detta ställe? Då svarade Jafnhar: denna ask är den största och yppersta av alla träd: dess grenar utbreda sig över hela världen och räcka upp över himmelen. Tre rötter upphålla trädet vilka sträcka sig vlt omkring. En till Asarne och den andra till Hrimthursarne, dit varest fordom Ginnungagap var: den tredje räcker utöver Niflhem, och vid den är Vergelmer, varest Nidhöger gnager roten nedantill. Men under den andra roten, som sträcker sig till Hrimthursarne är Mimers brunn, vari visdom och förstånd äro dolde, och heter han Mimer som äger brunnen: han är full av visdom, emedan han dricker ur brunnen med Gjallarhornet. En gång kom Allfader dit och begärde en dryck ur brunnen, men fick den ej förr, än han satte sitt öga i pant. Så säges det i Völuspa:

Allt vet jag Oden, Var Du dit öga dolt Nemligen i den klara Mimers brunn. Mimer mjöd dricker Var morgon Ur Valfaders pant. Förstån J än? eller vad?

★ **19:e efter Tref.**

Hur är det med asarna

hur är det med alverna?

illt låter Jotunheim

asar sitta ting

vid stendörrarna

stöna dvärgar

väggbjergs vise, vet ni nu eller ej?

Gylfaginning

15. Askens tredje rot når upp till himmelen, och under denna rot är en brunn, som är mycket helig: han heter Urds-Brunn: därhava Gudarne sitt domställe. Varje dag rida Gudarne dit över Bäfröst, som också heter Asabron. Asarnes hästar heta så: Sleipner är den bäste: honom äger Oden och har han åtta fötter: den andre är Glad, den tredje Gyller: den fjärde Gler: den femte Skeidbrimer; den sjette Silfrintopp, den sjunde Siner; den åttonde Gils: den nionde Falhofner: den tionde Gulltopp och den elfte Lättfot. Balders häst hade blivit bränd med honom. Thor går till Thinget till fots och vadar över följande floder:

Körmt och Örmt Och Kerlögar två Der över skall Thor
vada Varje dag, När han till doms går Vid Asken
Yggdrasel; Ty Asabron I full låga brinner. De heliga vatten
brusa upp.

★ **20:e efter Tref.**

Högt gnyr nu Garm
framför Gniphålan
fjättrarna brista
Fenresulven ränner
mångahanda vet jag
vidare ser jag
krafternas undergång, gudarnas öde

★ **21:a efter Tref.**

Hrym far från öster
 med lindskölden höjd
 världsormen vrider sig
 väldig i vrede
 ormen slår vågorna
 örnen skriar,
 den grå sliter lik, lossnar Nagelfar

Gylfaginning

16. Då frågade Ganglere; Vad mera märkvärdigt är att berätta om Asken? Har svarade: Däröf är mycket att säga. I askens grenar sitter en Örn: han är mycket vetande och emellan hans ögon sitter en hök, som heter Väderfölner. En ekorn, som heter Ratatosk springer upp och ned längs efter asken och söker, att stifta split mellan Örnen och Nidhögg, Fyra hjortar springa omkring i askens grenar och bita knoppar: desse heta: Dainn, Dvalen, Dunneyr och Durathror. Men så många ormar äro i Vergelmer hos Nidhögg att ingen kan dem räkna. Så säges här:

Yggdrasels ask Lider mer besvär Än någon tror. Hjorten biter
 ovantill; På sidan ruttar den: Nidhögg skadar den nedantill.

Så säges på ett annat ställe:

Ormar flere ligga Under Yggdrasels ask Än det vet var
 okunnig tok. Goenn och Moenn De äro Gruvitners
 söner. Gråbak, och Gråskin, Ofner och Svafner Tror jag evigt
 skola Trädets kvistar gnaga.

Vidare förtäljes, att de Nornor, som uppehålla sig vid Urds
 brunn hämta vaje dag vatten ur brunnen tillika med leret, som
 ligger omkring brunnen, och ösa det över asken, på det att dess
 grenar icke skola förtorka, eller ruttna. Detta vatten är så
 heligt, att allt, vad som kommer i brunnen, bliver så vitt, som
 hinnan i ett äggskal. Så heter det:

En ask vet jag beöst, (Hon Yggdrasel heter) Ett högt och heligt träd, Med det vita leret. Därav kommer daggen, Som i dalarne faller. Den står evigt grön Över Urds brunn.

Den dagg som därav faller på jorden kallar man håningsregn, och den är biens föda. Tvenne fåglar födas i Urds brunn: de heta Svanor och från dem härstannar detta fågelsläkte.

Gylfaginning

19. Då frågade Ganglere: huru kommer det till ätt sommaren skall vara het men vintren kall? Har svarade: icke månde en kunnig man sådant fråga, ty härom veta alla, att berätta: men efter du ensam är så fåkunnig, att du ej haver detta hört, så vill jag häldre förlåta dig, att du en gång frågar fåviskt, än att du längre går okunnig om det, som det tillhör var och en alt veta. Svasad (den blide) heter den som är Sommarens far och är han ljuv, så att allt det kallas Svasligt, som blit är. Men Vinterns fader kallas både Vindlone (Vindkarlen) och Vindsval: han är son av Vasad: dess afkomlingar voro grymma och kallbröstate, och haver vintern deras skaplynne.

Gylfaginning

51. Då sker, människorna till största förderv, att ulven uppslukar Solen. Den andre ulven griper Månen och åstadkommer sålunda också mycken skada; stjärnorna falla ned av himmelen; jorden skälver, träden ryckas upp med rötterna, bergen störta samman, alla fjätt rar och band brista och sönderslitas. Fenrisulven kommer lös, Havet gäser över sina bräddar, ty Midgårdormen råkar i jätteraseri och söker att komma upp på landet. Då bliver även skeppet Nagelfare löst. Detta är gjort av döda människors naglar, vavföre det är nödigt att varna människor, ty när någon dör, vars naglar icke bliva

afskurna, påskyndar han därigenom byggnaden av detta skepp, som både Gudar och människor måste önska sent bleve färdigt. Men i denna översvämning varder Nagelfare flott. Jätten Hrymer är den, som styrer Nagelfare. Fenrisulven framfar med gapande mun, så att överkäken rör vid himmelen, och underkäken vid jorden. Vore det rum därtill, skulle han gapa än vidare. Eld gnistrar från ögon och näsborrar. Midgårdsormen utspyr så mycket etter, att han sprider det över hela luften och havet: han är mycket förfärlig och håller sig vid ulvens sida. Under detta gny remnar himmelen och Muspells söner komma ridande därutur, anförde av Surt; både framför och efter honom är en brinande eld. Hans svärd är ganska forträffligt och skiner klarare än solen. När de rida över Bäfröst, går den i stycken, såsom förr är nämnt. Muspells söner framtåga på slätten Vigrid: dit komma ock Fenrisulven samt Midgårdsormen. därmöter även Loke; därjemte Hrymer samt alla Hrimthursarne. I Lokes sällskap är allt Hels följe. Muspells söner hava en slaktordning ensamt för sig, som är mycket klar. Slätten Vigrid är hundrade mil åt alla kanter.

★ 22: efter Tref.

Ett skepp kommer från norr

Hels folk komma
 över havet
 som Loke styr
 fara jättar
 med ulven samman
 de ha Byleists broder i följe

Gylfaginning

4. Då sade Jafnhar: många tider förr än jorden var, blev Niflhem skapat, mit uti vilket brunnen Vergelmer var: därutur falla följande floder: Svöl, Gunndra, Fiörm, Fimbul, Thul, Sled och Hred, Sylg och Ylg, Vid, Leipter och Göll, som är närmast stängslet för Hels boning. Då sade Thridi: dock var tillförene söderut en värld, som hette Muspell; den är ljus och het, och så strålande och brännande, att den är obeboelig för främlingar och dem, som icke dährava sitt hemvist. Surter kallas den, som bor på gränsen av denna värld och som den försvarar: han har ett lågande svärd och vid världens ändalyckt skall han komma fram och kampa och besegra alla Gudarne och uppbränna hela världen med eld. Så heter det i Völuspa:

★ **23:e efter Tref.**

Surt far från söder

med svedande eld
det skiner av svärden,
kampgudars sol,
klippor braka,
kvinnotroll störta,
män gå på Helväg, himlen rämnar

Gylfaginning

4. Surter far från Sunnan Med flämtande bloss Valgudars
Sol Av svärdet skiner: Stenbergens braka: Jättekvinnorna
stapla: Människor Hels väg beträda, Och himlen remnar.

★ **24:e efter Tref.**

Då uppstår för Hlin

en annan sorg,
 när Odin går
 att mot ulven kämpa,
 och Beles lysande bane
 mot Surt
 då månne Friggs fågnad stupa.

Gylfaginning

20. Då frågade Ganglere: vilka äro de Asar, på vilka människorna böra tro? Har svarade: tolv äro de Gudomlige Asar: icke äro Asyniorna mindre heliga, och icke är deras makt mindre. Då tillade Thridje: Oden är den fornämste och äldste av Asarne. Han herrskar över allting; men de andre Gudarne, allt efter som de äro mäktige, tjäna honom, såsom barn en fader. Hans maka är Frigg och känner hon människans öden; fastän hon det for ingen uppenbarar. Så berättas här, att Oden själv sade till den Ase som heter Loke:

Rasande är du Loke Och ursinnig. Kan du dig ej hejda,
 Loke? Öden alla Tror jag Frigg känna Fast hon dem själv ej
 säger.

Oden heter Allfader, emedan han är alla Gudarnes fader, och Valfader emedan alla, som falla på Valplatsen äro hans utkorade söner: de få rum i Valhall eller Vingolv (Vännernas Rum) och kallas de då Einherjar. Han heter ock Hangagud (de hängdes Gud) Haptagud (Gudars Gud) och Farmagud (bördornas Gud) och han gav sig än flera namn, då han kom till konung Geirröd:

Jag heter Grimer, Och Gaugrader, Thuder, Uder, Helblinde
 och Har, Sadier, Svipall, Sanngätall Herteit, Hnikar, Bileyg,
 Baleyg, Bölverk, Fjölner, Grimner, Glapsvider,
 (Fölsvider) Sidhötter, Sidskäg, Sigfader, Hnikad, Herjan,
 Hjelm bäre, Thecker, Thridi, Allfader, Atrider,

(Farmatyr) Oske, Ome, Jafnhar, Biflinde, Göndler, Harbard, Svidurr, Svidrer, Jalk, Kjalar, Vidurr, Thrór, Ygger, Thunder, Vaker, Skilving, Vavad, Hroptatyr, Göter, (Veratyr).

Då sade Ganglere: En stor mängd namn haven J givit honom, och det tror jag, att mycken visdom erfordras, för alt kunna utreda vilka händelser varit orsaken till vart och ett av dessa namn. Har svarade: mycken klokhets behöves visserligen, att väl kunna utveckla och förklara det, men i korthet sagt är anledningen till de fleste namnen, att de särskilda folkslagen i världen tycka sig höra böja hans namn efter sitt språk för att kunna åkalla och bedja honom, var och en på sitt tungomål: några anledningar böra sökas i hans resor, som omtalas i gamla sagor, och må du icke göra anspråk på att kallas en kunnig man, om du icke vet att berätta om dessa märkvärdiga bedrifter.

Gylfaginning

51. Men när alla dessa händelser inträffa, reser sig Heimdall, blåser av all kraft i Gjallarhornet, och väcker alla Gudarne, som därefter hålla råd. Oden rider till Mimers brunn, för att hämta råd av Mimer för sig och de sina. Asken Yggdrasel skälver och allt fruktar både i himmelen och på jorden. Asarne härkläda sig, samt alla Enhärjare och tåga fram på slätterna. Främst rider Oden med sin guldhjelm den fagra brynjan och spjutet Gugner. Så tågar han emot Fenrisulven. Thor strider vid Odens sida, utan att kunna bistå honom; ty han har nog med att slåss mot Midgårdsormen. Frey strider med Surt och därbliver en hård kamp, som slutas med Freys fall. Orsaken till hans död är den, att han nu saknar sitt goda svärd, som han gav åt Skirner. Hunden Garm, som var bunden vid Gnipa-gråttan, slipper ock lös. Han åstadkommer den största olycka; han strider mot Tyr och den ene blir den andres baneman.

★ **25:e efter Tref.**

Högt gnyr nu Garm

framför Gnipahålan
 fjättrarna brista
 Fenresulven ränner
 mångahanda vet jag
 vidare ser jag
 krafternas undergång, gudarnas öde

★ **26:e efter Tref.**

Kommer den väldige

Sigfaders son
 Vidar för att kämpa
 mot likslukaren
 svärdet ränner han
 rätt i hjärtat på Vedrungs son (ulv)
 så hämnas han fadern

Gylfaginning

51. Thor förvärvar sig väl den äran, att vara Midgårdsormens baneman; men sedan han kommit nio steg bort, faller han död ned av det gift, som ormen hade utblåst på honom. Ulven uppslukar Oden, vilket bliver hans död. Då rusar Vidar fram mot ulven och stiger med sin ena fot I hans nedra käft. På denna foten har han den sko, vartill lädret från ålder blivit samlat av de rimsor, som man skär av skorna för tåerna och hälen, varföre den, som vill komma Asarne till hjälp, icke må försumma att bortkasta dessa lappar. Med den andra handen griper Vidar ulven, i överkäften och river sönder gapet. Så omkommer Fenrisulven. Loke kämpar med Heimdall och de dräpa varandra. Efter allt detta kastar Surt eld över, jorden och

uppbärner hela världen. Så säges i Völuspa:

Högt blåser Heimdall Med upplyftat horn, Oden talar Vid
Mimers huvud. Yggdrasels ask, Den höga, skälver; Det gamla
trädet brakar, Men jätten (Loke) bliver lös. Hur är med
Asar? Hur är med Alfer? Hela Jötenheim brakar, Å thing äro
Asar. Dvärgarne pusta Vid stendörrarne, De kloke
bergsboer. Förstån J än eller vad? Hrymer åker östan ifrån Och
har skölden för sig. Över Jormungand Kommer
jätteraseri. Ormen vågorna slår Men örnen skriar. Nidföl liken
sliter, Nagelfar lossnar. Skeppet kommer östan ifrån: Komma
skola Muspells Folk över havet, Men Loke styrer. Der äro
dårskapens barn Alla med ulven: Med dem är Bilejst's Broder
i sällskap. Surt far från sunnan Med flämtande
bloss: Valgudars sol Av svärdet skiner: Stenbergens
braka, Jättekvinnorna stapla, Människor Hels väg beträda Och
himlen remnar Då får Hlyn Åter sorg När Oden far, Att kämpa
mot ulven, Ocb Beljes baneman, Den klare, mot Surt. Der
skall Friggs Maka falla. Odens son gångar Mot ulven att
kämpa. Vidar över vägen Mot valdjuret Med handen han
stöter Svärdet i hjertat Av jättens son. Då är hans fader
hämnad. Då går den herrlige Lódyns son Knappast från
ormen Den ondskefulle. När midgårdsormen Rasande
fäktar, Människor alla: Ur världen rödjäs. Solen skall
svartna, Jorden sjunka i havet, Från himlen försvinna De ljusa
stjärnor. Ångan gäser Upp ur den blossande eld: Högt svävar
lågan Mot själva himlen.

Och än säges här så:

Vigrud heter den slätt, Der till strid råkas Surt och de milde
Gudar. Hundrade mil Är den åt varje sida: Den är deras
bestämde valplats.

★ Domsöndagen

Så kommer den berömda

Hlødyns son (Tor).
 Gapar över lufthavet (ormen)
 glider glänsande underifrån
 Går Odins son
 för att möta ormen

Gylfaginning

21. Då frågade Ganglere: vilka äro de andre Asarnes namn? eller vad företaga de sig eller vad stort hava de uträttat? Har svarade: Thor är den fornämste av dem: han kallas Asa Thor eller Åk Thor han är den starkaste av alla Gudar och människor. Han äger det rike som heter Thrudvang och hans hofgård heter Bilskirner: i denna byggnad äro 540 rum, och det är det största hus, som människor hava uppbyggt. Så sägas i Grimmismål:

Femhundra rum Och fyratio Menar jag Bilskirners byggnad
 hava: Av de hus, Vilkas tak jag känner Menar jag min Sons är
 det största.

Thor äger två båckar, vid namn Tanngnjoster och Tanngrisner och en vagn, vari han åker: bockarne draga vagnen. därav är han kallad Åk-Thor. Han äger även tre kostbarheter, som äro hammaren Mjöllner, vilken Hrimthursar och bergresar känna, när den lyftes, och är detta ej underligt, ty han har sönderkrossat månet huvud på deras fäder och fränder. En annan kostbarhet, som han äger, är ett Starkhetsbälte och när han spänner det om sig fördubblas hans gudakraft. Och den tredje saken, som är av mycket värde, är Järnhandskarne: desse kan han ej umbära, för att kunna hålla hammarens skaft. Men ingen är så kunnig, att han kan uppräknat alla Thors bedrifter. Jag kan förtälja dig så många, att dagen icke ville

förslå, för att säga allt vad jag vet.

Gylfaginning

22. Då sade Ganglere: underrättelser vill jag hava om flere Asar. Har svarade: Odens andre son är *Balder*; om honom är mycket gott att berätta: han är den bäste och honom lova alla. Han är så fager till utseendet och så glänsande, att allt lyser av honom: en ört finnes, som är så ljus, att den liknas vid Balders ögonbryn: den är den vitaste av alla blommor: därav må du sluta både till hans hårs och kropps färging: han är den visaste, mäst värtalige och mildaste av alla Asarne. Han har den egenskapen; att hans dommar äro orygglige. Han bebor det ställe i himlen, som heter Breidablik: därtåles intet orent, såsom här säges:

Breidablik heter, Der Balder haver Sin boning byggt. I det land, Som jag tror mest fritt vara Från ohyggligheter.

★ 1. Advent

Dräper i vredesmod

den som värnat Midgård.
Nu må alla män
bryta upp från sin odal
Nio fjät går Fjörgyns ättling (Tor)
dödsmärkt från ormen
hans dyrd skall ej dö.

Gylfaginning

23. Den tredje bland Asarne heter *Njörd*: han bor i himmelen,

på det ställe, som heter Noatun. Han råder över vindens gång och stillar hav och eld: honom åkallar man på sjön och vid fiske. Han är så rik och mäktig, att han kan giva dem egendom och överflöd, som därom anropa honom. Han blev, uppfödd i Vanahem: men Vanerne gävo honom åt: Gudarne i gisslan, och emottogo av Asarne i gisslan en man, som heter Hæner: han blev förlikning mellan Gudarne och Vanerne. Njörd äger en maka, Skade, en dotter av Jätten Thjasse. Hon ville bo därhennes Fader bodde, nemligen på fjällen i Thrymhem: men Njörd ville bo nära sjön: då kommo de överens, att de skulle vara nio nätter i Thrymhem och tre i Noatun. Men då Njörd kom till Noatun från fjället, kvad han följande;

Jag ledsnade vid fjällarne, Fast jag ej därefter var: Endast nio nätter. Ulva tjut Tycktes mig let vara Mot svanornas sång.

Då kvad Skade detta:

Sova jag ej kunde På sjöstranden För fåglarnes skrån. Den måsen, Som från havet kommer; Mig var morgon väcker.

Då for Skade upp till fjällen och byggde i Thrymhem och far hon mycket på skidor och med båga samt skjuter djur: hon kallas Skidgudinna. Så säges:

Thrymhem heter, Der Thjasse bodde, Den obäkliga Jätten. Men nu Skade, Gudens klara brud, Faderns forna hem bebor.

★ 2. Advent

Sol svartnar

jorden segnar i hav
störta från himlen
strålande stjärnor

fräser ånga
och eld. Flammar högt hettan
mot himlen själv.

Gylfaginning

22. Då sade Ganglere: underrättelser vill jag hava om flere Asar. Har svarade: Odens andre son är *Balder*; om honom är mycket gott att berätta: han är den bäste och honom lova alla. Han är så fager till utseendet och så glänsande, att allt lyser av honom: en ört finns, som är så ljus, att den liknas vid Balders ögonbryn: den är den vitaste av alla blommor: därav må du sluta både till hans hårs och kropps färging: han är den visaste, mäst värtalige och mildaste av alla Asarne. Han har den egenskapen; att hans dommar är oryggliche. Han bebor det ställe i himlen, som heter Breidablik: därtåls intet orent, såsom här sägs:

Breidablik heter, Der Balder haver Sin boning byggt. I det land, Som jag tror mest fritt vara Från ohyggligheter.

24. Njörd i Noatun hade sedan två barn: sonen bette *Frey*, men dottren *Freya*: de voro fagra till utseendet och mäktiga. Frey är den ypperligaste bland Asarne. Han råder över regn och solsken, samt jordens gröda och honom bör man anropa för god årsväxt och frid. Han råder ock över människors egendom. Freya är den herrligaste av Asynjorna. hon äger den boning i himlen, som Folkvang heter och när hon rider i strid, då tillhör ena hälften henne och den andra Oden, såsom här säges:

Folkvang heter, Der Freya råder Om säten i salen. De slagnes hälft hon väljer På varje dag, Men hälften Oden äger.

Hennes Sal Sesrymner är stor och skön. Men när hon tågar ut, kör hon efter två katter för sin vagn. Hon är dem bevågen, som henne åkalla och av hennes namn har den hederstiteln sin upprinnelse, att förnäma kvinnor kallas Freyior (Fruar). Hon

tycker mycket om kärleks-sång och henne är det gott att tillbedja i älskovsvärv.

★ 3. Advent

Upp ser hon komma
 för andra gången
 jorden ur havet
 ljuvligt grönskande
 forsar falla
 där flyger örnen
 som fångar fisk i fjället

Gylfaginning

25. Då sade Ganglere: mycket betydande synas mig desse Asar och är det ej underligt, att så mycken kraft åtföljer eder, då J haven så mycken kunskap om Gudarne och veten, vem man bland dem vid varje tillfälle skall tillbedja. Men finnas väl flere gudar? Har svarade: en Ase finnes som *Tyr* heter. Han är den djervaste och modigaste och han råder mycket för segren i strid: varföre krigsmän böra åkalla honom. Det är ett ordspråk om den, som övergår andra i mannamod och aldrig flyr, att han ä så tapper som Tyr. Han är även så vis, att man brukar säga om den, som är särdeles klok, att han är så vis som Tyr. Ett prov av hans djerfhet är, att när Asarne lockade Fenrisulven, att låta binda sig med fjätt ern Gleipner, trodde han icke, att de ville lösa honom igen, förrän de till pant lade Tyr's hand honom i munnen. Men då Asarne icke ville lösa Fenrisulven, bet han av handen på det ställe som nu heter Ulfleden, och är han enhänt: ej anses han såsom fredsstiftare bland människorna

★ 4. Advent

Mötas asar

på Idavall
och mäla där om
den mäktiga ormen
och minnas
de väldiga domslut
och Fimbultyrs forna runor

Gylfaginning

14. Vad företog Allfader, när Asgård var bygt? Har svarade: först insatte han någre Styresmän, att bestämma människornas öden och vårda stadens inrättningar. Detta skedde därsom nu heter Idavallen, mit i staden. deras första företag var, att uppföra ett tempel, därsäte var för tolv av dem och dessutom ett högsäte för Allfader. Det är den präktigaste och största boning, som är byggd på jorden: allt både utan och innan likt guld. Det stället kalla människor Gladshem. En annan byggnad uppreste de även: därvoro altaren för Gudinnorna: detta hus är ganska skönt, och kallas Vingolv (vänternas rum). därpå anlade de en härd och gjorde sig därhos hammare, tång och städ, och sedan därmed alla andra verktyg. Sedan förarbetade de malmer, sten och träd, och så ymnigt av den malm, som kallas guld, att allt husgeråd hade de av guld: därföre är den åldern kallad guldåldern, till dess detta försvann genom några kvinnors ankomst från Jötenhem. dernäst satte sig Gudarne i sina högsäten och rådslogo. De övervägde sina dommar och påminte sig huruledes dvärgarne hade kvicknat i mullen neri jorden, såsom maskar i kött. Dvärgarne hade först förändrats och fått liv i Ymers kött och voro då maskar; men nu efter Gudarnes vilja erhöilo de människoförstånd och människoskpnad; men bo dock i jorden och stenar.

Mjödsogner var en dvärg och Duren en annan. Så heter det i Völuspa:

Alla makter, De höghelige Gudar, Till domsäten gingo Och rådslogo därom, Att man skapa skulle En dvärgaflock . Ur Jättens ben Och svallande blod. Der blevo många Människoskepnader gjorda Dvärgar i jorden, Som Duren berättade.

Och dessa säger hon vara dvärgarnes namn: Nye, Nide, Nordre och Södre, Östre och Vestre, Althjov, Dvalinn, Nar, Nainn, Niping, Dainn, Bifur, Bafur, Bömbör, Nore, Ore, Onar, Oinn, Mjödvitner, Vig och Gandalv, Vindalv, Thorin, File, och Kile Fundinn, Vale, Thror, Throinn Theck, Litr, Viter, Nyr, Nyrad, Reck, Radsvider. Men desse äro ock dvärgar och bo i stenarne, men de förre bo i mullen: Dröpner, Dolgtvare, Hörr, Hugstare, Hledolv, Gloinn, Dore, Ore, Duv, Andvare, Hepte, File, Harr, Siarr. Men desse kommo från Svarinshög till Örvang på Joruvallen, och därifrån är Lovar komne: dessa äro deras namn: Skirver, Virver, Skafid, Ai, Alv, Juge, Eikinskjalde, Fal, Froste, Fider, Gennar.

Gylfaginning

26. *Brage* heter en: han är utmärkt i visdom, vältalighet och språkfärdighet: han är en mästare i skaldskap: efter honom kallas skaldekonsten *Bragur* och av hans namn är den kallad *Bragr karla* (utmärkt man) eller *kvenna* (utmärkt kvinna), som är utmärkt i vältalighet framför andra kvinnor eller män. Hans maka heter Idun: hon gömmer i en ask de äpplen, varav Gudarne äta, då de åldras och bliva då åter alla unga, vilket skall så fortfara till Ragnaröcker (makternas skymning). Ganglere sade: mycket viktigt synes mig för Gudarne vara, att

Idun gömmer dessa äpplen väl och troget. Har svarade och log därvid: nära hade utgången blivit olycklig vid ett tillfälle: därom skulle jag kunna berätta, men först skall du höra namnen på flere Gudar.

★ 1 efter jul.

Där månede efter

de undersamliga
gultavlor
i gräset hittas.
som de fordom
ägde, gudars härskare,
och Odins barn.

Gylfaginning

27. *Heimdall* heter en: han kallas också den vite *Asen*: han är stor och helig: född till världen av nio mör, som alla voro systrar: Han heter ock *Hallinskide* och *Gyltentanne*, ty hans tänder voro av guld. Hans häst heter *Gultopp*. Han bor därsom heter *Himmelsberg* vid *Bäfröst*: han är *Gudarnes* väcktare och sitter därvid himmelens ända, för att vackta broen för bergresarne. Han behöver mindre sömn än en fågel: han ser lika långt natt och dag, nemligen hundrade mil vit ifrån sig: han hörer gräs växa på jorden och ull på fåren och allt vad som giver ett starkare ljud. Han har en lur, som heter *Gjallarhorn*, och när han blåser däri, hörss det i alla världar. Huvudet kallas *Heimdalls* svärd. Såsom här är sagt:

Himmelsberg heter, Der det sägs att *Heimdall* Över boningen råder. Der *Gudarnes* väcktare dricker I det ljumma huset Glad det goda mjödet.

Och än säger han själv i Heimdalls galder:

Nio mödrars barn är jag: Nio systrars son är jag.

★ 1. efter Nyår

Osådda skola

åkrarna växa

det onda skall bättras

och Balder komma

På Hropts (Odins) stridstomter

bo Höder och Balder

på kampfudars vihov, vet ni nu?

Gylfaginning

28. Höder heter en av Asarne: han är blind, men ganska stark och månde Gudarne nog önska, att de icke behöfde minnas honom, ty allt för länge skola hans gerningar bevaras i hågkomst både hot Gudar och människor.

★ 1. efter Trett.

Då månde Höner

välja sig blotspånor

och Tvegges söner

bygga och bo

i vida Vindhem, vet ni nu eller ej?

Gylfaginning

människor.

29. *Vidarr* heter en: han är den tyste Asen och har en mycket tjock sko. Han är den starkaste näst efter Thor. Av honom hava Gudarne mycken hjälp i alla farliga äventyr.

★ **2 efter Trett.**

En sal ser jag stå
fagrare än solen
täckt med guld
på Gimle
där skola dygdiga
skaror bygga och bo
och på ålderns höst, njuta lyckan.

★ **3. efter Trett.**

Då kommer den rike
till herravälde
den starke ovan
som råder över allt.
Dömer han milt
och sätter ut mål
upprättar avtal, som det skall vara.

★ **Septuagesima**

Gylfaginning

30. *Ale* eller *Vale* heter en, som är Odens och Rinds son: han är tapper i strid och en god skytt.

★ Sexagesima

Gylfaginning

31. *Uller* är Sifs son och Thors styfson: han är en så god bågskytt och skidlöpare, att ingen kan täfla med honom. Han är fager till utseendet och krigisk i allt sitt väsende: honom är gott att åkalla i enviges kamp.

★ Fastlagssöndagen

Kommer den dunkle

draken flygande
ormen underifrån
från Nidafjäll
bär han i fjädrarna,
han flyger över slätten,
Nidhögg, lik, nu må han sjunka.

Gylfaginnung

32. *Forsete* är en son av Balder och Nanna, Neps dotter, Han äger i himlen den sal, som heter Glitner, och alla de, som till honom komma med tvistemål, gå alltid förlikte från honom. Gudar och människor känna ingen bättre domstol. Så säges här:

Glitner heter en sal: Han vilar på guldpelare Och är även täckt med silver. Der bor Forsete De fleste dagar; Och bilägger alla saker.

33. Ännu är en räknad bland Asarne, som några kalla Gudarnes baktalare, upphovet till all falskhet och alla Gudars

och människors vanära. Han är kallad *Loke* eller *Lopt*, Jätten Farbötes son: hans moder är *Löfö* eller *Nal*: hans bröder är *Bilejst* och *Helblinde*. *Loke* är skön och fager till utseendet, av elakt skaplygne och mycket ostadig: han bragte *Gudarne* i många äventyr, men hjälpte dem ofta därutur genom sin fintlighet. Hans maka hette *Sigyn Nares* eller *Narves* dotter.

34. Men *Loke* hade ännu flera barn. *Angerboda* hette en Jättekvinna i *Jötenhem*: med henne hade *Loke* tre barn. Ett var *Fenrisulven*: det andra *Jardmungand*, det är *Midgårdsormen*, det tredje är *Hel*. Men när *Gudarne* fingo veta, att dessa tre syskon uppföddes i *Jötenhem* och de tillika genom spådomskonst utrönte, att av dessa syskon skulle de lida mycken skada och olycka; ty alla tycktes mycket ont vara att vänta av dem på moderne sidan och ännu värre på fädernet, så sände *Allfader* till *Gudarne* att taga barnen och föra dem till sig. Och när de kommo till honom, kastade han ormen i den djupa sjön, som ligger omkring all land. Ormen växte så, att han ligger mit i havet omkring all land och biter i sin stjert. *Hel* kastade han i *Niflhem* och gav henne våld över nio världar, att hon skulle skifta boningar åt dem, som sändas till henne, nemligen sådane, som dö av sjukdom eller ålder. Hon har därstora boningar och däromkring är ett ofantligt högt stängsel. *Eljudner* heter hennes sal, *Hunger* hennes fat, *Svält* hennes kniv, *Senfärdig* hennes träl och den *Sena* hennes trälinna, *Fällande svek* hennes tröskel, över vilken man ingår, *Tvinsot* hennes säng, *Förtärande sorg* hennes sänggardiner. Till hälften är hon svart och halva delen har människofärg: så är hon ökad och hennes utseende är bistert och förfärligt.